

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ROD MEDICI V SOUČASNÉ ITALSKÉ FIKCI

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Václav Grubhoffer, Ph.D.

Autor práce: Eliška Kulhavá

Studijní obor: Italský jazyk

2022

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Sezimově Ústí dne 3. 5. 2022

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu této bakalářské práce Mgr. et Mgr. Václavu Grubhofferovi, Ph.D. za inspirativní připomínky, předání cenných znalostí a trpělivost. Zároveň děkuji všem blízkým za podporu během tvorby.

ANOTACE

Předkládaná bakalářská práce se zabývá literární a kulturně historickou analýzou tetralogie *I Medici* současného italského spisovatele Mattea Strukula. Má za cíl představit osobnost a tvorbu padovského autora, podrobněji se zaměřit na ságu čtyř historických románů a v první řadě sledovat obraz florentského rodu Medici ve Strukulových románech a porovnat jej s poznatky moderní historiografie. Nakonec práce představí tento italský šlechtický rod v některých dalších dílech krásné literatury i kinematografie.

KLÍČOVÁ SLOVA

Matteo Strukul, tetralogie *I Medici*, rod Medicejských

ANNOTATION

This thesis deals with literary, cultural, and historical analysis of a tetralogy named *I Medici* by a contemporary Italian writer Matteo Strukul. The thesis aims to examine the Paduan author and his work, to focus in more detail on the aforementioned saga of four historical novels and primarily to follow the image of the Florentine Medici family in Strukul's novels and to compare it with the findings of modern historiography. Finally, the work introduces the image of this Italian aristocratic family in the belles-letters and the cinematography.

KEY WORDS

Matteo Strukul, tetralogy *I Medici*, The Medici family

Obsah

Úvod.....	7
1 Autor Matteo Strukul.....	9
1.1 Život.....	9
1.2 Dílo.....	10
2 Tetralogie <i>I Medici</i>	16
2.1 Inspirační zdroje.....	16
2.2 Strukulova tetralogie jako literární dílo	19
2.3 Recepce díla	21
3 Literární obraz Cosima de' Medici.....	25
3.1 Život.....	25
3.2 Osobnostní rysy.....	33
4 Literární obraz Lorenza de' Medici.....	38
4.1 Život.....	38
4.2 Osobnostní rysy.....	44
5 Medicejští jako pop-kulturní téma.....	49
Závěr	53
Riassunto.....	55
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam tabulek	61

Úvod

Dějiny florentského rodu Medici jsou dlouhé a spletité, ale především zajímavé a fascinující. Osudy této rodiny kromě historiků a badatelů inspirují rovněž romanopisce, kteří historickým postavám znovu vdechují život a tyto osobnosti se tak stávají protagonisty jejich fikčních děl. Mezi tyto autory patří i Matteo Strukul, současný italský spisovatel, který se v současné době věnuje mimo jiné i psaní historických románů. Velkého čtenářského ohlasu se dostalo jeho tetralogii s názvem *I Medici*, která sleduje osudy klíčových osobností šlechtického rodu Medicejských. Sága čtyř románů vychází z poznatků historiografie a první dva díly, na které se předkládaná práce zaměří, se odehrávají v renesanční Florencii patnáctého století a zachycují klíčové momenty vlády Cosima a Lorenza Medicejských.

Hlavním cílem práce bude literární a kulturně historická analýza prvních dvou dílů Strukulovy tetralogie s názvy *I Medici: Una dinastia al potere* a *I Medici: Un uomo al potere*. Práce se zaměří na rekonstrukci života a charakterových rysů Cosima Medicejského zvaného Starého a Lorenza Medicejského zvaného Nádherného ve Strukulově díle a na její komparaci s poznatky moderní historiografie. Tyto dvě osobnosti se výrazně podílely na vývoji událostí nejen ve Florentské republice, ale v celé Itálii. Pomocí svých finančních prostředků a schopností se skrytě držely moci nad Florencií a dokázaly ovlivňovat tok italských dějin. Jelikož jsou daná díla založena na historických skutečnostech, bude zajímavé sledovat, do jaké míry se autor snažil být historicky přesný a jakým způsobem se romány liší od poznatků historiografie. Vedle popisu těchto klíčových osobností rodu Medici v práci autorka představí rovněž umělce, kteří se společně s Medicejskými podíleli na zrodu renesance a pokusí se odpovědět na otázku, jak velký prostor věnuje Strukul popisům renesančního města. Cílem práce je v neposlední řadě také představit autora románů, jakožto výraznou osobnost současné italské literární scény a v závěru pojednat o dalších literárních a kinematografických počinech, které fikčním způsobem zachycují dějiny rodu Medicejských a poskytují tak prezentaci rodu Medici v současné fikční literatuře a kinematografii.

Práce je členěna do úvodu a pěti tematických kapitol, po kterých následuje závěr a resumé v italském jazyce. Práci uzavírá seznam použité literatury rozdělený na bibliografii a elektronické zdroje. První tematická kapitola s názvem *Autor Matteo*

Strukul slouží k představení italského spisovatele, který je autorem tetralogie *I Medici* pojednávající o dějinách rodu Medicejských. Je rozdělena do dvou podkapitol, které zachycují život Mattea Strukula, jakožto současného italského spisovatele a zakladatele kulturní asociace Sugarpulp, a dále jeho literární tvorbu. Kompletní seznam jeho děl je shrnut v tabulce na konci kapitoly, která je doplněna informacemi o českých překladech. Druhá kapitola, jež nese název *Tetralogie I Medici*, se zaměří přímo na čtveřici historických románů, ve kterých se Strukul pokusil o podání fikčního obrazu osudů čtyř klíčových osobností rodu. Tato kapitola si klade za cíl představit historický román jako žánr, nastínit odbornou literaturu zabývající se rodem Medici a rovněž literaturu, kterou využil přímo Strukul. V závěru kapitoly se bude autorka věnovat recepci daného díla v italském i českém prostředí. Třetí a čtvrtá kapitola s názvy *Literární obraz Cosima de' Medici* a *Literární obraz Lorenza de' Medici* se zaměří na dvě klíčové osobnosti rodu, které se zasloužily o jeho mocenský vzestup. Autorka v práci nejdříve představí Cosima Medicejského, který vedl rodinnou banku v dobách její největší slávy a kterému se ve Florencii podařilo získat mocenský vliv, díky kterému jeho potomci mohli stanout v čele veřejného dění. Práce se dále zaměří na Cosimova vnuka, Lorenza Medicejského, muže, který se zasloužil o kulturní rozkvět Florencie a o samotný vznik renesance. Obě kapitoly nejdříve představí biografii těchto osobností, jež bude komparována s obrazem životních událostí, jak jsou zachyceny v románu. Následně se autorka zaměří na charakterové vlastnosti, pomocí kterých autor postavy v románu vykreslil. V závěru práce bude nastíněn stručný přehled pop-kulturních děl, ve kterých se další autoři nechali dějinami rodu Medicejských inspirovat. Kapitola nese název *Medicejští jako pop-kulturní téma* a uzavře práci věnovanou fikčnímu obrazu slavného italského rodu Medicejských.

1 Autor Matteo Strukul

Jedním z mnoha autorů, pro něž se stal rod Medici předobrazem k vytvoření historického románu, je Matteo Strukul, současný italský spisovatel, jenž se mimo jiné věnuje psaní historické fikce. Následující kapitola pojedná o Strukulovi jako osobnosti současné italské literární scény a posléze představí jeho žánrově bohatou tvorbu.

1.1 Život

Matteo Strukul je současný italský spisovatel. Narodil se v roce 1973 v regionu Veneto, v Padově. V letech 1993 až 2001 studoval na univerzitě Università degli studi di Padova, kde získal magisterský titul z oboru Právní věda. V roce 2007 pokračoval ve studiu na Università Ca' Foscari v Benátkách, kde v roce 2011 úspěšně dokončil doktorské studium v oboru Evropské právo.¹ Aktuálně přednáší na Link Campus University v Římě a je členem Historical novels society,² mezinárodní neziskové společnosti zaměřující se na podporu psaní a recenzování historické fikce.³

Co se týče Strukulovy kulturní angažovanosti, je zakladatelem kulturní asociace *Sugarpulp* sídlící v Padově. Ta se věnuje výukovým aktivitám spojeným s oblastmi vědy a kultury, jako např. s literaturou, kinematografií či s fotografováním.⁴ Asociace má na doméně sugarpulp.it svůj magazín, jehož cílem je tvořit, recenzovat a popularizovat žánr noir,⁵ fantasy, pulp⁶ a historickou fikci.⁷ Do magazínu redaktoři přispívají zprávami z oblasti této literatury, recenzemi a rozhovory s autory a přibližují tak literaturu širšímu publiku. *Sugarpulp* každoročně také pořádá festival literatury žánru noir s názvem

¹ Newton Compton Editori. Dostupné z: <https://www.newtoncompton.com/autore/matteo-strukul> (přístup 28. 2. 2022).

² Solferino. Dostupné z: <https://www.solferinolibri.it/autori/matteo-strukul/> (přístup 23. 2. 2022).

³ Historical novel society. Dostupné z: <https://historicalnovelsociety.org/>. (přístup 15. 4.).

⁴ Sugarpulp. Dostupné z: <https://sugarpulp.it/author/m-strukul/> (přístup 24. 2. 2022).

⁵ Noir je označení používané v souvislosti s kinematografií a literaturou. V literatuře jsou názvem noir označovány příběhy, pro které jsou charakteristické rysy jako například ponurá nálada, kriminální zápletka či násilí. (Treccani: Enciclopedia on-line, *Noir*. Dostupné z: <https://www.treccani.it/enciclopedia/noir/>, přístup 26. 2. 2022).

⁶ Názvem pulp jsou označována díla konzumní literatury, pro která jsou typická témata jako násilí, vraždy, či sex. (Treccani: Enciclopedia on-line, *Pulp*. Dostupné z: <https://www.treccani.it/enciclopedia/pulp/>, přístup 26. 2. 2022).

⁷ Sugarpulp. Dostupné z: <https://sugarpulp.it/> (přístup 24. 3. 2022).

SugarCan, dále Chronicae, festival historické fikce či festival 800 Padova Festival.⁸ Strukul je uměleckým ředitelem všech těchto festivalů.⁹

1.2 Dílo

Jak je zmíněno výše, Strukul je současným italským autorem. Píše ve svém rodném jazyce. Několik z jeho děl bylo přeloženo do dalších cizích jazyků, včetně českého jazyka. Jeho tvorba je žánrově poměrně rozmanitá. Nejprve se Strukul věnoval žurnalistice, později psaní životopisů, značnou část svého dosavadního života věnoval žánru noir a pulp. V posledních letech se výrazně proslavil díky svým historickým románům.

Strukul v minulosti přispíval svými články do novin a časopisů, například do italského deníku *Il mattino di Padova*¹⁰ či *Corriere delle Alpi*.¹¹ Jeho první literární dílo bylo vydáno v roce 2008 vydavatelstvím Meridiano Zero. Jednalo se o životopis hudebníka Massima Buboly s názvem *Il cavaliere elettrico: Viaggio romantico nella musica di Massimo Bubola*.¹² V roce 2010 následně ve stejném nakladatelství vydal další životopis, tentokrát biografii hudebníka Massima Priviera s názvem *Nessuna resa mai: La strada, il rock e la poesia di Massimo Priviero*.¹³ Předmluvu obou těchto životopisů napsal Massimo Cotto, známý italský hudební kritik.

Svůj první román, *La ballata di Mila*,¹⁴ vydal Matteo Strukul v roce 2011. Kniha byla vydána v edici Sabo/tage vydavatelstvím Edizioni E/O a jedná se o román, který lze řadit do žánrů thriller, mysteriózní či krimi. Pojednává o ženské hrdince Mile, pro kterou jsou typické její dlouhé červené vlasy, a která bojuje se zločinci. Díla si všimla také literární kritika, bylo nominováno na ocenění *Premio Scerbanenco*, které se uděluje nejlepším knižním počínům v oblasti detektivních a noir románů a vyhlašuje

⁸ Sugarpulp. Dostupné z: <https://sugarpulp.it/chi-siamo/organico/> (přístup 24. 2. 2022).

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Il mattino di Padova. Dostupné z:

<https://ricerca.gelocal.it/ricerca/mattinopadova?query=l&view=mattinopadova&mode=all&fromdate=2003-01-01&todate=2022-02-22&author=matteo+strukul&sortby=score> (přístup 26. 2. 2022).

¹¹ Corriere delle Alpi. Dostupné z: <https://ricerca.gelocal.it/ricerca/corrierealpi?query=l&fromdate=2003-01-01&todate=2022-02-22&sortby=score&author=matteo+strukul&mode=all> (přístup 26. 2. 2022).

¹² STRUKUL, Matteo. *Il cavaliere elettrico: Viaggio romantico nella musica di Massimo Bubola*. Padova: Meridiano Zero, 2008. ISBN 9788882371807.

¹³ STRUKUL, Matteo. *Nessuna resa mai: La strada, il rock e la poesia di Massimo Priviero*. Padova: Meridiano Zero, 2010. ISBN 9788882372149.

¹⁴ STRUKUL, Matteo. *La ballata di Mila*.

se na festivalu Noir in Festival.¹⁵ Ve stejném roce román získal ocenění *Premio speciale Valpolicella*.¹⁶

V roce 2012 vydal Matteo Strukul i jeho komiksovou verzi, jejíž obrazovou část zpracoval Alessandro Vitti, italský grafik, který v minulosti pracoval pro americké společnosti *Marvel* a *DC*.¹⁷ Dílo bylo pojmenováno *Red Dread: Mila, Delta macchiato di sangue* a bylo vydáno ve dvou částech jako *atto primo*¹⁸ a *atto secondo*.¹⁹ Tato komiksová verze Strukulova románu u čtenářů sklídila úspěch, o čemž svědčí i skutečnost, že byla přeložena do anglického jazyka a v roce 2014 vydána pod názvem *The ballad of Mila*²⁰ vydavatelstvím Watkins Media The Limited ve Velké Británii. V roce 2017 byla kniha vydána také v německém jazyce ve vydavatelství Suhrkamp Verlag Ag, a to pod názvem *Mila*.²¹

V roce 2013 bylo ve stejné edici, tedy Sabo/tage vydavatelství Edizioni E/O, vydáno italské pokračování s názvem *Regina nera: La giustizia di Mila*.²² V roce 2015 poté vyšel poslední díl trilogie s názvem *Cucciolo d'uomo: La promessa di Mila*.²³ V roce 2021 vyšlo v nakladatelství Solferino dílo s názvem *Storia di Mila*, které je tentokrát ale příběhem pro děti.²⁴

Ještě v roce 2014 Matteo Strukul vydal knihu *La giostra dei fiori spezzati: Il caso dell'angelo sterminatore*,²⁵ historický thriller odehrávající se v devatenáctém století v Padově, jeho rodném městě. Kniha vyšla ve vydavatelství Mondadori. Byla nominována na ocenění Premio Scerbanenco a ačkoliv neztvrdila, dostala se do semifinále, tedy do užšího výběru dvaceti pěti nejlepších knih.

¹⁵ Fondazione Per Leggere. Dostupné z: <https://catalogo.fondazioneperleggere.it/i-premi-letterari-in-biblioteca/il-premio-scerbanenco/> (přístup 26. 2. 2022).

¹⁶ Internet Bookshop Italia. Dostupné z: <https://www.ibs.it/libri/autori/matteo-strukul> (přístup 26. 2. 2022).

¹⁷ Alessandro Vitti. Dostupné z: <https://alessandrovitti.com/about-chi-sono/> (přístup 6. 3. 2022).

¹⁸ STRUKUL, Matteo a Alessandro VITTI. *Red Dread: Mila: Delta macchiato di sangue (atto primo)*. Reggio Emilia: Lateral Publish, 2012. ISBN 9788897807001.

¹⁹ STRUKUL, Matteo a Alessandro VITTI. *Red Dread: Mila: Delta macchiato di sangue (atto secondo)*. Reggio Emilia: Lateral Publish, 2012. ISBN 9788897807025.

²⁰ STRUKUL, Matteo, Marco PIVA-DITTRICH a Allan GUTHRIE. *The Ballad of Mila*. London: Watkins Media The Limited, 2014. ISBN 9781909223738.

²¹ STRUKUL, Matteo a Ingrid ICKLER. *Mila*. Berlin: Suhrkamp Verlag, 2017. ISBN 9783518467480.

²² STRUKUL, Matteo. *Regina nera: La giustizia di Mila*. Roma: Edizioni E/O, 2013. ISBN 9788866323600.

²³ STRUKUL, Matteo. *Cucciolo d'uomo: La promessa di Mila*. Roma: Edizioni E/O, 2014. ISBN 9788866326090.

²⁴ STRUKUL, Matteo. *Storia di Mila*. Milano: Solferino, 2021. ISBN 9788828207023.

²⁵ STRUKUL, Matteo. *La giostra dei fiori spezzati: Il caso dell'angelo sterminatore*. Milano: Mondadori, 2014. ISBN 9788804727798.

V letech 2015 až 2016 Strukul vydal dva romány. Prvním z nich byl román *I cavalieri del Nord* ve vydavatelství Multiplayer Edizioni a druhým *Il sangue dei baroni*. Obě tato díla lze žánrově zařadit mezi thrillery či mysteriózní romány.

Jeho doposud největším autorským úspěchem je však tetralogie *I Medici*. Jedná se o čtyřdílnou románovou ságu vydanou mezi lety 2016 a 2017, jež sleduje klíčové momenty dějin florentského rodu Medici. Za první díl tohoto historického románu získal Matteo Strukul v roce 2017 prestižní italskou cenu Premio Bancarella.²⁶ Všechny díly postupně vyšly v nakladatelství Newton Compton Editori v edici Nuova narrativa Newton. Toto nakladatelství v roce 2018 vydalo také knihu, jež je zkompleťovanou ságou všech čtyř dílů, a to pod názvem *I Medici: La saga completa*.²⁷ Sám autor obsah celé ságy popisuje takto: „*La grande parabola del Rinascimento attraverso l'epopea di una famiglia che è stata in grado di lasciare la sua indelebile impronta nella storia d'Europa. Dalle origini di un'ambiziosa stirpe di banchieri, passando per l'uomo che ha incarnato gli ideali dell'umanesimo rinascimentale, fino alle due grandi regine italiane di Francia.*“²⁸ O sáze Medicejští bude podrobněji pojednáno v kapitole *Tetralogie Medicejští*.

V letech 2018 až 2021 pak Matteo Strukul napsal sedm dalších románů. Jedná se opět o historické romány a je tedy možné, že tak chtěl navázat na velký čtenářský úspěch své historické ságy *I Medici*. Dva romány, konkrétně *Giacomo Casanova: La sonata dei cuori infranti*²⁹ a *Inquisizione Michelangelo*,³⁰ se staly italskými bestsellery a byly přeloženy do českého jazyka pod názvy *Giacomo Casanova: Sonáta zlomených srdcí*³¹ a *Michelangelova inkvizice*.³²

²⁶ Premio Bancarella. Dostupné z: https://www.premiobancarella.it/site/?page_id=588 (přístup 26. 2. 2022).

²⁷ STRUKUL, Matteo. *I Medici: La saga completa*. Roma: Newton Compton, 2018. ISBN 9788822724052.

²⁸ Newton Compton Editori. Dostupné z: <https://www.newtoncompton.com/libro/i-medici-la-saga-completa> (přístup 26. 2. 2022) Ve volném překladu: „*Kniha je velkým podobenstvím renesance prostřednictvím epopeje o dynastii, která dokázala v evropských dějinách zanechat svou nesmazatelnou stopu. Od počátků ambiciózní linie bankéřů, přes muže, který byl ztělesněním ideálu renesančního humanismu, až po velké italské královny Francie.*“ (z italštiny přeložila E. K.).

²⁹ STRUKUL, Matteo. *Giacomo Casanova: La sonata dei cuori infranti*. Milano: Mondadori, 2018. ISBN 9788804664543.

³⁰ STRUKUL, Matteo. *Inquisizione Michelangelo*. Milano: Newton Compton Editori, 2018. ISBN 9788822721242.

³¹ STRUKUL, Matteo a Helena TŮMOVÁ. *Giacomo Casanova: Sonáta zlomených srdcí*. Praha: DOBROVSKÝ, 2020. ISBN 9788075855473.

³² STRUKUL, Matteo a Tereza JAROŠOVÁ. *Michelangelova inkvizice*. Praha: DOBROVSKÝ, 2021. ISBN 9788076425187.

Dne 21. ledna 2022 v Benátkách započalo turné s názvem *Casanova Opera Pop*, jenž je popovou operou italského hudebníka tvořícího pod pseudonymem Red Canzian inspirovanou Strukulovým románem *Giacomo Casanova: La sonata dei cuori infranti*.³³ Opera byla odehrána v dalších italských městech, mezi kterými byly například Miláno, Bergamo, či Turín.³⁴

Tabulka 1: Soupis dosud vyšlých literárních děl Mattea Strukula

Název knihy	Vydavatelství	Rok vydání	ISBN	České překlady
<i>Il cavaliere elettrico: Viaggio romantico nella musica di Massimo Bubola</i>	Meridiano Zero	2008	9788882371807	
<i>Nessuna resa mai: La strada, il rock e la poesia di Massimo Priviero</i>	Meridiano Zero	2010	9788882372149	
<i>La ballata di Mia</i>	Edizioni E/O	2011	9788866320166	
<i>Regina Nera: La giustizia di Mila</i>	Edizioni E/O	2013	9788866326097	
<i>La giostra dei fiori spezzati: Il caso dell'angelo sterminatore</i>	Mondadori	2014	9788804628545	
<i>Cucciolo d'uomo: La promessa di Mila</i>	Edizioni E/O	2015	9788866326090	
<i>I cavalieri del Nord</i>	Multiplayer Edizioni	2015	978863553338	

³³ Casanova Opera Pop. Dostupné z: <https://casanovaoperapop.it/con-i-teatri-di-nuovo-al-100-di-capienza-si-prepara-al-debutto-casanova-operapop-di-red-can-zian/> (přístup 27. 2. 2022).

³⁴ Tamtéž.

<i>I Medici: Una dinastia al potere</i>	Newton Compton Editori	2016	9788854194793	<i>Medicejští: Dynastie u moci</i>
<i>I Medici: Un uomo al potere</i>	Newton Compton Editori	2016	9788854195073	<i>Medicejští: Muž u moci</i>
<i>Il sangue dei baroni</i>	Time Crime	2016	9788866882725	
<i>I Medici: Una regina al potere</i>	Newton Compton Editori	2017	9788854195080	<i>Medicejští: Královna u moci</i>
<i>I Medici: Decadenza di una famiglia</i>	Newton Compton Editori	2017	9788822707734	<i>Medicejští: Úpadek rodiny</i>
<i>Giacomo Casanova: La sonata dei cuori infranti</i>	Mondadori	2018	9788804664543	<i>Giacomo Casanova: Sonáta zlomených srdcí</i>
<i>Inquisizione Michelangelo</i>	Newton Compton Editori	2018	9788822721242	<i>Michelangelova inkvizice</i>
<i>Rinascimento: Il genio e il potere dai Medici e Borgia</i>	Mondadori Electra	2018	9788891817105	
<i>Le sette dinastie: La sonata dei cuori infranti</i>	Newton Compton Editori	2019	9788822733832	
<i>La corona del potere</i>	Newton Compton Editori	2020	9788822742087	
<i>Dante enigma</i>	Newton Compton Editori	2021	9788822750280	
<i>Il fuoco di Pandora</i>	Solferino	2021	9788828206491	

Italský autor Matteo Strukul je současným a stále aktivním spisovatelem, jehož činnost je spjata především s městem Padova. Jeho literární tvorba započala psaním pro italské noviny, poté Strukul napsal biografie dvou italských hudebníků, následně začal s psaním románů žánru noir a pulp a v posledních letech se věnuje především psaní historických románů. Strukul se také poměrně výrazně angažuje v kulturní sféře.

Je uměleckým ředitelem několika festivalů pořádaných asociací Sugarpulp. Následující kapitola bude zaměřena na jeho tetralogii *I Medici*. V kapitole bude popsána odborná literatura věnující se rodu Medicejských a také ta, ze které autor při psaní románů čerpal. Jedna z podkapitol popíše ságu z hlediska literárního, stručně představí dějiny rodu Medicejských a pojedná o jejím obsahu. Nakonec kapitola pojedná rovněž o tom, jakým způsobem je sága vnímána jak kritikou, tak čtenáři.

2 Tetralogie *I Medici*

Čtyřdílná sága historických románů spisovatele Mattea Strukula je fikčním obrazem italského rodu Medicejských. Jedná se o narativní fikci založenou na historických skutečnostech. Čtyři jednotlivé díly čtenáře seznamují s dějinami rodu prostřednictvím příběhů čtyř zvolených osobností. V prvním díle s názvem *Dynastie u moci (Una dinastia al potere)* autor pojednává o událostech, které se odehrály za života Cosima de' Medici (1389–1464), v druhém díle tetralogie s názvem *Muž u moci (Un uomo al potere)* představuje Lorenza de' Medici (1449–1492). Třetí a čtvrtý díl se naopak zaměřuje na ženské osobnosti rodu. Díl s názvem *Královna u moci (Una regina al potere)* vypráví příběh Kateřiny de' Medici (1519–1589) a čtvrtý román *Úpadek rodiny (Decadenza di una famiglia)* se věnuje postavě Marie de' Medici (1575–1642). Mimo základní nastínění obsahu tetralogie se bude tato práce věnovat pouze prvním dvěma románům, jejichž děj se odehrává v renesanční Itálii mezi léty 1429 až 1479.

2.1 Inspirační zdroje

Pro svou práci Strukul použil odbornou literaturu týkající se rodu nebo doby, kterou ve svých románech popisuje. Dějinám rodu Medici bylo v průběhu let věnováno několik odborných děl, a to jak italských, tak zahraničních. Zaměříme-li se nejprve na italské autory zabývající se rodem Medici, lze zmínit Marcella Vannucciho (1921–2009), jenž se narodil a celý život prožil právě ve Florencii.³⁵ Jeho kniha o rodině bankéřů je pojmenována shodně jako druhý díl Strukulovy tetralogie – *I Medici: Una famiglia al potere*.³⁶ Dále se Vannucci věnoval ženským postavám rodu, a to konkrétně v knize *Le donne di casa Medici*.³⁷ V knize *Caterina e Maria de' Medici regine di Francia*³⁸ pojednává konkrétně o Kateřině a Marii Medicejské. Žádná z těchto knih nebyla přeložena do českého jazyka. Posledním italským odborným dílem, které v této práci bude zmíněno, je *Lorenzo de' Medici: Una vita da Magnifico*³⁹ od italského autora Giulia

³⁵ Newton Compton Editori. Dostupné z: <https://www.newtoncompton.com/autore/marcello-vannucci> (přístup 21. 4. 2022).

³⁶ VANNUCCI, Marcello. *I Medici: Una famiglia al potere*. Roma: Newton Compton Editori, 1987, 2018, 2020.

³⁷ VANNUCCI, Marcello. *Le donne di casa Medici*. Roma: Newton Compton Editori, 1999, 2018, 2019.

³⁸ VANNUCCI, Marcello. *Caterina e Maria de' Medici regine di Francia*. Roma: Newton Compton Editori, 1989, 2002, 2017.

³⁹ BUSI, Giulio. *Lorenzo de' Medici: Una vita da Magnifico*. Milano: Mondadori, 2016.

Busiho. Jedná se o biografii Lorenza Medicejského. Do českého jazyka kniha přeložena nebyla.

Italskému rodu Medici se ale věnují také zahraniční autoři. Za zmínku stojí britský historik a spisovatel Christopher Hibbert (1924–2008), autor, jenž v knize *The Rise and the Fall of the House of Medici*⁴⁰ sepsal dějiny rodu Medici od třináctého po osmnácté století – je jedním z mála děl, které překládají kompletní dějiny tohoto toskánského rodu. Dílo bylo přeloženo do českého jazyka pod názvem *Vzestup a pád rodu Medici*.⁴¹ Stručněji se Hibbert zmiňuje o Medicejských také v knize *Florence: Biography of a City*.⁴² Do našeho jazyka bylo dílo rovněž přeloženo, a to pod názvem *Florencie: Životopis města*.⁴³

Dalším ne-italským autorem, který zachytil dějiny rodu Medicejských, je skotsko-irský akademik Paul Strathern (*1940), jenž o Medicejských napsal dvě díla. Tím prvním je kniha *The Medici: Godfathers of the Renaissance*,⁴⁴ v pořadí druhým titulem je *Death in Florence: the Medici, Savonarola and the Battle for the Soul of the Renaissance City*.⁴⁵ Žádná z těchto knih nebyla přeložena do českého jazyka. Nelze opomenout také ženské zahraniční autorky.

Významné životopisné dílo o Kateřině Medicejské napsala překladatelka a spisovatelka Leonie Frieda (*1956),⁴⁶ jedná se o biografii s názvem *Catherine de Medici: Renaissance Queen of France*,⁴⁷ vykreslující život Kateřiny Medicejské od jejího mládí až po roli francouzské královny. Dílo bylo Alenou Faltýskovou přeloženo do

⁴⁰ Vydáno v roce 1975 ve vydavatelství William Morrow Paperbacks, poté roku 1979 ve vydavatelství Penguin Books a poté v roce 1999 pod názvem *The House of Medici: Its Rise and Fall* ve vydavatelství William Morrow Paperbacks.

⁴¹ HIBBERT, Christopher a Alena HARTMANOVÁ. *Vzestup a pád rodu Medici*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997.

⁴² Poprvé vydáno v roce 1993 ve vydavatelství W W Norton & Co, poté v roce 1994 vydavatelstvím Gardren Books.

⁴³ HIBBERT, Christopher a Michal PLZÁK. *Florencie: Životopis města*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997.

⁴⁴ Poprvé vydáno v roce 2003 ve vydavatelství Jonathan Cape, dále v roce 2005 vydavatelstvím Pimlico, poté v roce 2007 ve vydavatelství Vintage Books s dotiskem v roce 2009, naposledy v roce 2017 vydavatelstvím Pegasus Books.

⁴⁵ Poprvé vydáno v roce 2003 ve vydavatelství Jonathan Cape, dále v roce 2012 vydavatelstvím Vintage Books, poté v roce 2013 ve vydavatelství Hodder & Stoughtons a naposledy v roce 2016 vydavatelstvím Pegasus Books.

⁴⁶ Leonie Frieda. Dostupné z: http://www.leoniefrieda.com/about_the_author.htm (přístup 26. 3. 2022).

⁴⁷ FRIEDA, Leonie. *Catherine de Medici: Renaissance Queen of France*. New York: HarperCollins, 2003. ISBN 9780060744922.

českého jazyka a v roce 2007 vydáno v nakladatelství Academia pod názvem *Kateřina Medicejská*.⁴⁸

Matteo Strukul se v závěru každého z románů v části s názvem *Nota dell'autore* (*Poznámka autora*) vyjadřuje k tomu, jakým způsobem probíhala jeho rešerše a z jaké literatury čerpal. Podle jeho románu lze tedy sledovat, jakou literaturu zvolil ke svému bádání. V poznámkách na konci románu *Una dinastia al potere* čtenáře informuje o tom, že si pro vytvoření věrné dějové linie odpovídající skutečným historickým událostem nastudoval dvě díla – knihu *Istorie fiorentine* od Niccola Machiavelliho (1469–1527) a knihu *Storia d'Italia* od italského historika Francesca Guicciardiniho (1483–1540).⁴⁹ Stejně zdroje uvádí také v závěrečné části románu *Un uomo al potere*.⁵⁰

K jednotlivým románům poté v poznámce autora uvádí soupis dalších děl týkajících se zejména biografií jednotlivých postav. Seznam vybraných publikací, ze kterých čerpal při psaní románu *Una dinastia al potere* je oproti románu *Un uomo al potere* výrazně kratší. Autor v prvním díle tetralogie uvádí zejména literaturu týkající se jednotlivých událostí, o kterých v díle pojednává. Například pro věrohodný popis bitvy u Anghiari mu posloužila kniha *Anghiari 29 giugno 1440: La battaglia, l'iconografia, le compagnie di ventura, l'araldica* od Massima Predonzaniho.⁵¹ Dále vyzdvihuje knihy týkající se studia žoldněských společností či dobové šermířské příručky, jako např. velmi významné a bohatě ilustrované dílo s názvem *Ragione di adoprar sicuramente l'Arme sì da offesa, come da difesa; con un Trattato dell'inganno, et con un modo di esercitarsi da se stesso, per acquistare forza, giudizio, et prestezza* (Benátky, 1570) od Giacoma Grassiho, která mu posloužila pro věrohodný popis bitev. V závěru románu *Un uomo al potere* uvádí velké množství publikací pojednávajících o životě Lorenza de' Medici. Zmínil například životopis Lorenza Medicejského od německo-italské historičky Ingeborg Walter s názvem *Lorenzo il Magnifico e il suo tempo* (Řím, 2005) nebo *Il Magnifico: Vita di Lorenzo de' Medici*, životopisné dílo od Jacka Langa (Miláno, 2003).

⁴⁸ FRIEDA, Leonie a Alena FALTÝSKOVÁ. *Kateřina Medicejská*. Praha: Academia, 2007.

⁴⁹ STRUKUL, Matteo. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 255.

⁵⁰ STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 501.

⁵¹ STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 256.

2.2 Strukulova tetralogie jako literární dílo

Tetralogie *I Medici (Medicejští)* pojednává o jednom z nejslavnějších rodů italské historie. Rod Medicejských byl šlechtickým rodem, který však původně pocházel z toskánského venkova.⁵² Na konci dvanáctého století se ale rodina rozhodla malé město s názvem *Cafaggiolo* opustit a vybudovat rodinný obchod ve Florencii.⁵³ Právě tomuto toskánskému městu přinesli Medicejští velkou slávu a bohatství, a to díky bance, kterou zde založili a vedli.⁵⁴ Florencie také právě díky Medicejským zažila obrovský kulturní rozkvět a stala se kolébkou prvního období renesance, které bývá nazýváno mimo jiné jako *medicejský platonismus*.⁵⁵ V šestnáctém století se Medicejským dostalo titulu vévodů toskánských, tři z Medicejských se navíc v průběhu staletí stali papeži, byli jimi Lev X., Kliment VIII., Lev XI., dvě ženské představitelky rodu, Kateřina a Marie Medicejská, byly zase francouzskými královnami. Politický i kulturní život ve Florencii s jistými pauzami způsobenými jejich vypovězeními či vyhnáními z města Medicejští ovlivňovali až do osmnáctého století. Rod v mužské linii zanikl roku 1737 smrtí Giana Gastona a v linii ženské smrtí jeho sestry Anny Marie roku 1743.⁵⁶ Právě díky závěti poslední jmenované zůstalo Medicejské dědictví uloženo ve Florencii.⁵⁷

Zaměříme-li se na obsah ságy, první román začíná v únoru roku 1429 smrtí postavy Giovanniho di Bicci de' Medici (?1360–1429), zakladatele Medicejské banky a otce protagonisty prvního dílu – Cosima de' Medici (1389–1464). Příběh prvního románu je zasazen do renesanční Florencie, období, kdy se správy rodinné banky ujal Cosimo Medicejský. První díl je obrazem vzestupu rodu, líčí válku Florencie s Luccou, zajetí a vyhnání Cosima i jeho bratra Lorenza de' Medici z Florencie a na závěr také bitvu u Anghiari (1440), po které se Cosimo de' Medici uchýlil na venkov, čímž román končí.

Druhý díl zůstává zasazen do Florencie, která v daném období zaznamenává obrovský renesanční rozkvět. Příběh pokračuje událostmi, které se odehrály za života Lorenza de' Medici (1449–1492), Cosimova vnuka. Sleduje úspěchy i pády této historické postavy, nezapomíná ani na osobnosti renesančních umělců, včetně Leonarda da' Vinci, který je vedle Lorenza dalším důležitým protagonistou románu.

⁵² STRATHERN, Paul a Derek PERKINS. *The Medici*.

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ HIBBERT, Christopher. *Vzestup a pád rodu Medici*, s. 27.

⁵⁵ ČERNÝ, Václav a Jiří PELÁN. *Italská renesanční literatura*, s. 19.

⁵⁶ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 227.

⁵⁷ Tamtéž.

V pořadí třetí díl se odehrává v šestnáctém století ve Francii. Věnuje se ženské představitelce rodu, Kateřině Medicejské (1519–1589). Příběh začíná smrtí jedné z postav, francouzského krále Františka III. Bretaňského v roce 1536, díky které se k moci dostal jeho bratr Jindřich II. Francouzský společně se svou manželkou, Kateřinou. Román pojednává o tom, jakým způsobem se Florentanka na cizím dvoře držela moci a jak se vypořádala se složitou politickou a náboženskou situací ve Francii šestnáctého století.

Ve čtvrtém románu se čtenář seznamuje s příběhem Marie de' Medici (1575–1642), která byla ze čtyř protagonistů tetralogie jedinou z rodinné větve Lorenza di Giovanni de' Medici. Zbylé hlavní postavy Strukulovy tetralogie pocházely z větve jeho bratra – Cosima de' Medici. Děj se odehrává v Paříži v sedmnáctém století a je obrazem politického soupeření na francouzském dvoře.

Všechny čtyři díly tetralogie *I Medici* jsou z hlediska literární teorie historickými romány. Za počátek historického románu jako literárního žánru jsou považována díla *Waverly* a *Ivanhoe* skotského spisovatele Waltera Scotta.⁵⁸ Klíčovým znakem historické fikce je myšlenka proměny charakteru člověka v různých časových obdobích.⁵⁹ Do té doby bylo v literatuře lidské jednání považováno za stálé a v čase se neproměňovalo.⁶⁰ Romány *Waverly* a *Ivanhoe* byly napsány v letech 1814 a 1819 a na tato díla dále navázalo mnoho dalších autorů, např. francouzský spisovatel Victor Hugo s dílem *Notre-Dame de Paris*, 1831 (v českém překladu *Chrám matky boží v Paříži*), Angličan Edward Bulwer-Lytton s dílem *The Last Days of Pompeii*, 1834 (v českém překladu *Poslední dny Pompejí*)⁶¹ nebo také italský spisovatel Alessandro Manzoni s románem *I promessi sposi* (v českém překladu *Snoubenci*).⁶² Vznik historického románu je tedy datován od počátku devatenáctého století.⁶³

Hlavním charakteristickým prvkem tohoto žánru je, že se jedná o fikční pojednání o minulosti, kterou autor neprožil.⁶⁴ Tuto charakteristiku tetralogie *I Medici* splňuje,

⁵⁸ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce*, s. 107.

⁵⁹ MOCNÁ, D. a J. PETERKA. *Encyklopedie*, s. 241.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Román poprvé vyšel v roce 1827, ale zásadní bylo vydání z roku 1840, které bylo upraveno a zredukováno o složité zastaralé rétorické formy. Díky této úpravě se knize dostala k širokému publiku čtenářů. (Encyclopædia Britannica: *Alessandro Manzoni*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/I-promessi-sposi-novel-by-Manzoni>, přístup 30. 4. 2022).

⁶³ LEDERBUCHOVÁ, L. *Průvodce*, s. 107.

⁶⁴ MOCNÁ, D. a J. PETERKA. *Encyklopedie*, s. 239.

neboť je napsána současným autorem a pojednává o období renesance. Dalším charakteristickým rysem historického románu je, že autor fikci opírá o historická fakta, která si nejprve nastudoval.⁶⁵ Mezi autorovy prameny mohou patřit také literární díla, která vznikla právě v době, o které autor v románu pojednává.⁶⁶ Za takový pramen v románu Mattea Strukula lze považovat například historické dílo z šestnáctého století s názvem *Istorie fiorentine*, které napsal Niccolò Machiavelli.

Historický román je psán stylem jazyka odpovídajícím jeho současnosti, ale k autentičnosti může autor jazyk doplnit například o archaismy.⁶⁷ V díle *Encyklopedie literárních žánrů* autoři rozlišují tři druhy zaměření historického románu. Mezi tyto tři skupiny patří typ mimetický, dále typ projekční a typ atraktivizační.⁶⁸ Tetralogie *I Medici* by se dle tohoto dělení řadila do typu skupiny historických románů mimetických, ve kterých autor projevuje znalost daného historického období. Smyslem mimetických románů totiž není jen projekce ideových a morálních problémů doby, ve které je román psán, jako tomu je v románech projekčních, ale také historicky přesně zachytit danou epochu, a to i za pomoci stylistických prostředků. Pro doplnění lze dodat, že historické romány typu atraktivizačního jsou romány, ve kterých historické období slouží jen jako zajímavé pozadí pro smyšlený příběh, historická přesnost v nich nehraje žádnou roli.⁶⁹

2.3 Recepce díla

Tetralogie *I Medici* sklidila velký čtenářský úspěch. V Itálii se postupně všechny díly tetralogie staly bestsellery a zkompletovaná sága tetralogie se aktuálně pohybuje okolo 130. místa v žebříčku s názvem *Italská historická fikce* na serveru Amazon.com.⁷⁰ Za první díl ságy s názvem *Una dinastia al potere* získal Strukul v roce 2017 italské literární ocenění *Premio Bancarella*,⁷¹ tedy ocenění za nejprodávanější dílo mezi knihkupci v oblasti italského města Pontremolli.⁷² Ostatní díly doposud oceněny nebyly. Sám Matteo Strukul se v prvních třech románech v části *Poděkování* vyjadřuje pouze o trilogii. Vydání čtvrtého dílu tedy může být výsledkem úspěchu předchozích třech dílů.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ Tamtéž, s. 240.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ MOCNÁ, D. a J. PETERKA. *Encyklopedie*, s. 240.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Amazon.com. Dostupné z: https://www.amazon.com/I-Medici-saga-completa-Italian-ebook/dp/B07H45DVCY/ref=cm_cr_ar_p_d_product_top?ie=UTF8 (přístup 21. 4. 2022).

⁷¹ Premio Bancarella. Dostupné z: https://www.premiobancarella.it/site/?page_id=588 (přístup 23. 2. 2022).

⁷² Treccani. Dostupné z: <https://www.treccani.it/enciclopedia/premio-bancarella/> (přístup 24. 2. 2022).

Tuto skutečnost lze doložit úryvkem z díla *Medicejští: Dynastie u moci*, českého překladu Petry Najmanové: „*Tento díl je první díl trilogie. V určitém smyslu je to historie příběhu, nebo tím je aspoň pro mne, protože vypráví ságu nejmocnější rodiny renesance, Medicejských.*“⁷³

Tetralogie zaznamenala úspěch i v zahraničí. První tři díly byly přeloženy do anglického jazyka, a to pod názvy *Medici: Ascendancy*,⁷⁴ *Medici: Supremacy*,⁷⁵ a *Medici: Legacy*.⁷⁶ Čtvrtý díl s názvem *Decadenza di una famiglia* doposud do anglického jazyka přeložen nebyl. Romány byly dále přeloženy do několika jazyků, například do německého⁷⁷ a španělského jazyka⁷⁸ a vyšly ve dvaceti světových zemích.⁷⁹ Všechny díly tetralogie mají také svůj český překlad. Překladatelkou všech čtyř dílů je Petra Najmanová a knihy vyšly v nakladatelství DOBROVSKÝ v edici Knihy Omega v Praze, pod názvy *Medicejští: Dynastie u moci*,⁸⁰ *Medicejští: Muž u moci*,⁸¹ *Medicejští: Královna u moci*⁸² a *Medicejští: Úpadek rodiny*.⁸³

Románům se dostalo poměrně kladného hodnocení kritiky. Jeden z největších vydavatelských serverů v Itálii s názvem Mangialibri, jehož zakladatelem je žurnalista David Frati nabízí recenzi všech čtyř dílů této tetralogie, napsanou samotným Fratim. Frati vyzdvihuje Strukulovo pojetí románů, ve kterých je podle něj znatelná autorova snaha o historickou přesnost a zároveň neuvěřitelně napínavým způsobem zachycené dějiny tohoto rodu: „*Il ritmo è incalzante, le emozioni sono forti: c'è l'amore, c'è l'odio, c'è la morte (non a caso l'agguato dei Pazzi e dei loro sgherri a Giuliano e Lorenzo in chiesa ha ispirato nei secoli tanti artisti), c'è il sesso (tra le molte sequenze "forti" alcune addirittura torride, con incesto e sesso anale) e soprattutto c'è la ragion di Stato.*“⁸⁴

⁷³ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie*, s. 361.

⁷⁴ STRUKUL, Matteo. *Medici: Ascendancy*. London: Head of Zeus, 2019. ISBN 9781786692085.

⁷⁵ STRUKUL, Matteo a Richard MCKENNA. *Medici: Supremacy*. London: Head of Zeus, 2020. ISBN 9781786692122.

⁷⁶ STRUKUL, Matteo a Richard MCKENNA. *Medici: Legacy*. London: Head of Zeus, 2021. ISBN 9781786692160.

⁷⁷ LovelyBooks. Dostupné z: <https://www.lovelybooks.de/autor/Matteo-Strukul/reihe/Medici-Reihe-in-Reihenfolge-1401789005/> (přístup 20. 4. 2022).

⁷⁸ Todos tus libros. Dostupné z: <https://www.todostuslibros.com/autor/strukul-matteo> (přístup 20. 4. 2022).

⁷⁹ Historical Novel Society. *Medici: Ascendancy (Masters of Florence)*, 2020. Dostupné z: <https://historicalnovelsociety.org/reviews/medici-ascendancy-masters-of-florence/> (22. 4. 2022).

⁸⁰ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Dynastie u moci*.

⁸¹ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Muž u moci*.

⁸² STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Královna u moci*.

⁸³ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Úpadek rodiny*.

⁸⁴ FRATO, David. *Mangialibri. I Medici: Un uomo al potere*. Roma. Dostupné z: <https://www.mangialibri.com/i-medici-un-uomo-al-potere> (přístup 22. 4. 2022). Ve volném překladu: „*Tempo knihy je strhující, emoce silné – je tam láska, je tam nenávisť, je tam smrt (není náhodou že útok*

Krátké recenze anglických překladů se objevily také na Historical novel society, na webu, na kterém jsou recenzovány historické romány. Kritiky jsou taktéž pozitivní.⁸⁵

Tetralogie *I Medici* je ságou čtyř historických románů, jedná se tedy o dílo konzumní literatury určené pro široké čtenářské publikum. Nejen literární kritika, ale také názory a recenze běžných čtenářů jsou pro dílo ukazatelem jeho kvality, v tomto případě čtenářské atraktivnosti. Čtenářské recenze lze čerpat z webových stránek e-shopů, které dané romány prodávají. K hodnocení názorů italských čtenářů se tedy jeví jako vhodné čerpat z jednoho z největších online knižních prodejců v Itálii – *Amazon.it*. Aktuální počet hvězdičkového hodnocení zkompletované ságy s názvem *I Medici: La saga completa* na stránkách *Amazon.it* je 561 a její hodnocení je 4,3 hvězdičky z celkových pěti.⁸⁶ Jednotlivé díly jsou hodnoceny podobně, nejnižší hodnocení, a to 3,9 z celkových pěti hvězdiček, má aktuálně román *Una dinastia al potere*, který má ale zároveň nejvyšší počet hodnocení (588), což celkové kvalitativní hodnocení může snižovat.⁸⁷ Při zprůměrování hodnocení všech pěti knih, tedy jednotlivých čtyř dílů a navíc zkompletované ságy, je průměrné hodnocení románů 4,12.

Dle recenzí na témže webu je zřejmé, že čtenářům nejčastěji vadí erotické scény, nedostatečné vykreslení charakterů postav či nedostatečné uvedení čtenáře do historických okolností. Zákazník *Amazon.it* s registračním jménem *Tcd* ságu hodnotil jako jediný jednou hvězdičkou a ke knize se vyjádřil takto: „... *Mi aspettavo un romanzo storico un pelino più curato, non una sequela di intrighi più o meno realistici inframmezzati da scene di sesso pressoché inutili ai fini della storia, tant'è che non ce l'ho proprio fatta a proseguire nella lettura!*“⁸⁸ Z celkového množství zákazníků ale nejvyšší počet volil pět hvězdiček. Pro pět hvězdiček doposud hlasovalo 56 % čtenářů.⁸⁹ Tito čtenáři nejvíce oceňují Strukulův vyprávěcí styl, díky kterému se cítí

Pazziù a jejich spojenců na Giuliana a Lorenza Medicejským v kostele v průběhu staletí inspiroval mnohé autory), je tam sex (mezi mnoha „tvrdými“ scénami je tam i mnoho dráždivých, jako anální sex či incest) a především je tam státní politika.“ (z italštiny přeložila E.K.).

⁸⁵ Historical Novel Society. *Medici: Ascendancy (Masters of Florence)*. 2020. Dostupné z: <https://historicalnovelsociety.org/reviews/medici-ascendancy-masters-of-florence/> (přístup 22. 4. 2022).

⁸⁶ Amazon.it. Dostupné z: <https://www.amazon.it/Medici-saga-completa-Matteo-Strukul-ebook/product-reviews/B07H45DVCY> (přístup 27. 3. 2022).

⁸⁷ Amazon.com. Dostupné z: https://www.amazon.com/I-Medici-saga-completa-Italian-ebook/dp/B07H45DVCY/ref=cm_cr_ar_p_d_product_top?ie=UTF8 (přístup 27. 3. 2022).

⁸⁸ Amazon.it. Dostupné z: <https://www.amazon.it/Medici-saga-completa-Matteo-Strukul-ebook/product-reviews/B07H45DVCY> (přístup 27. 3. 2022). Ve volném překladu: „... *Očekával jsem propracovanější historický román, nikoliv sérii víceméně realistických intrik prokládaných sexuálními scénami, které navíc byly pro děj románu nedůležité, proto jsem dále ani nemohl pokračovat ve čtení!*“ (z italštiny volně přeložila E. K.).

⁸⁹ Tamtéž.

vtažení do děje, zmiňují také výborný výběr protagonistů. Zákaznice *Amazon.it* s registračním jménem *ylenia* ve své recenzi mimo jiné zminila: „... *Tutti e quattro i libri trattano personaggi ed eventi storici davvero interessanti. La saga è così intrigante che ho finito l'intero volume in pochissimo tempo.* ...“⁹⁰

Co se týče recepce Strukulovy tetralogie v českém prostředí, aktuálně mnoho čtenářských recenzí na českém webu neexistuje. Nejčtenějšího čtenářského hodnocení se romány dočkaly na webovém e-shopu nakladatelství Knihy Dobrovský. Z recenzí čtenářů na daném webu vyplývá, že si na románech nejvíce váží poutavosti děje, díky které jsou romány velmi čtivé. Dále vyzdvihují volbu tématu, které je podle nich samo o sobě zajímavé. Z negativních komentářů a recenzí nicméně vyplývá, že čtenáři vnímají téma jako málo rozvinuté a kritizují autorův nedostatečný důraz na historická fakta: „*Kniha se čte dobře, ale historická fakta jsou zminěna jen povrchně, mimochodem a bez souvislosti.* ...“⁹¹ Průměrné hodnocení všech jednotlivých románů na knižním e-shopu *knihydobrovsky.cz* je 4,55 z celkových pěti hvězdiček. Tetralogie je tedy vnímána českými čtenáři spíše pozitivně.

Tetralogie *I Medici*, která byla vydána mezi lety 2016 a 2017 v římském nakladatelství Newton Compton Editori je ságou čtyř románů pojednávajících o klíčových osobnostech florentského rodu Medici. K tématu existuje mnoho historických pramenů, o kterých je v této kapitole pojednáno a z nichž některé posloužily ke Strukulově rešerši. Žánrově se jedná o historické romány mimetické, jejichž cílem je věrné zachycení doby, ale v nichž nechybí ani složka fikční. Romány byly pozitivně přijaty kritikou, ale hlavně běžnými čtenáři, díky kterým se sága bezprostředně po vydání stala italským best-sellerem. V českém literárním prostředí neměly romány výrazný úspěch, nicméně jsou čtenáři na knižních portálech spíše pozitivně hodnoceny.

⁹⁰ Amazon.it. Dostupné z: <https://www.amazon.it/Medici-saga-completa-Matteo-Strukul-ebook/product-reviews/B07H45DVCY> (přístup 28. 3. 2022). Ve volném překladu: „*Všechny čtyři knihy pojednávají o velmi zajímavých historických osobnostech a událostech. Sága je tak zajímavá, že jsem ji přečetla za velmi krátký časový úsek.*“ (z italštiny přeložila E. K.).

⁹¹ Knihy Dobrovský. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/medicejsti-muz-u-moci-26529463> (přístup 22. 4. 2022).

3 Literární obraz Cosima de' Medici

První díl tetralogie *I Medici* s názvem *Dinastia al potere* (*Medicejští: Dynastie u moci*) se věnuje především postavě Cosima de' Medici (1389–1464). Zachycuje několik klíčových okamžiků, které se odehrály za jeho života a zároveň sleduje rysy jednotlivých postav a vztahy mezi nimi. Kromě hlavního hrdiny lze v románu sledovat i životní příběhy několika dalších postav italské renesance, jako např. architekta Filippa Brunelleschiho (1377–1446), Rinalda degli Albizzi (1370–1442) či Cosimova bratra Lorenza de' Medici (1395–1440). Příběh začíná v únoru roku 1429, kdy umírá Cosimův otec Giovanni di Bicci Medici, a končí v září roku 1453. Tématem této kapitoly bude srovnání života Cosima de' Medici, jak jej líčí současná populárně-naučná literatura, s fikčním obrazem, který přináší Strukulovo dílo *Una dinastia al potere*, tedy s fikcí založenou na historických faktech. Pro porovnání autorka čerpala zejména z populárně-naučných děl *Florencie: Životopis města a Vzestup a pád rodu Medici*, která byla obě napsána britským spisovatelem a historikem Christopherem Hibbertem.

3.1 Život

Cosimo de' Medici se narodil 27. září 1389⁹² a zemřel 1. srpna 1464.⁹³ Byl synem florentského bankéře Giovanniho di Bicci de' Medici (?1360–1429) a Piccardy Bueri (1368–1433).⁹⁴ Jeho otec byl zakladatelem rodinného podniku, slavné Medicejské banky. Vedl ji v období jejího největšího bohatství a slávy.⁹⁵ Jelikož román začíná právě Giovanniho smrtí, o Cosimově mládí se nezmiňuje. Je dobré poznamenat, neboť tato skutečnost byla pro okolnosti jeho pozdějšího života důležitá, že se mu dostalo dobrého vzdělání.⁹⁶ Jeho otec mu nejprve zajistil studium v klášteře Santa Maria degli Angeli⁹⁷ a poté byl Cosimo v učení u Roberta de' Rossiho.⁹⁸ Cosimo projevil brzy velký zájem o literaturu.⁹⁹ Jeho otec měl ale strach, aby se kvůli tomu Cosimo příliš neodchýlil od rodinné banky, a proto ho hojně zaměstnával obchodními záležitostmi.¹⁰⁰

⁹² HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 32.

⁹³ Tamtéž, s. 91.

⁹⁴ STRATHERN, P. a D. PERKINS. *The Medici*.

⁹⁵ HIBBERT, Ch. *Florencie*, s. 96.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ STRATHERN, P. a D. PERKINS. *The Medici*.

⁹⁸ HIBBERT, Christopher. *Florencie*, s. 93.

⁹⁹ Tamtéž, s. 95.

¹⁰⁰ Tamtéž.

Cosimo se v roce 1415 oženil s Contessinou de' Bardi (1390–1473),¹⁰¹ dcerou jednoho z obchodních partnerů Medicejských.¹⁰² Pocházela ze starého florentského rodu, který v minulosti stejně jako Medicejští vedl banku, ta ale kvůli nesplaceným půjčkám anglického krále Eduarda III. zkrachovala.¹⁰³ Contessina Cosimovi porodila dva syny, Pierra (1416–1469)¹⁰⁴ a Giovanniho (1421–1463),¹⁰⁵ ale jejich manželství nebylo naplněno velkou láskou. Christopher Hibbert v knize *Vzestup a pád rodu Medici* komentuje manželství postav Cosima a Contessini takto: „*Cosimo ji měl docela rád, ale nic víc, snášel dlouhá léta odloučení od ní vyrovnaně a psal ji zřídka.*“¹⁰⁶ Cosimo dokonce v letech, kdy byl ředitelem římské pobočky, sdílel lože se svou služkou, kterou dostal darem.¹⁰⁷ Zplodil s ní syna, který dostal jméno Carlo a vyrostl společně se svými nevlastními bratry.¹⁰⁸ Matteo Strukul ale v díle *Dynastie u moci* líčí Cosimovo manželství jako poměrně naplněné. Nezmiňuje existenci Cosimovy služky ani nemanželského syna Carla.

Ve svém románu vztah mezi postavami Cosima a Contessiny popisuje jako srdečný. To můžeme sledovat v dopise, který postava Contessiny psala Cosimovi do vyhnanství: „*Má velká nekonečná láska, ... Občas mě překvapuje, jak šlechetná je tvoje duše a jak velká je tvoje vstřícnost. Víím, že toto jsou ctnosti, díky kterým se do tebe znovu zamilovávám každým dnem, který uplyne. Ano, četl jsi dobře, láska moje, navzdory nekonečným dnům a ledové zimě každé ráno moje láska k tobě znovu rozkvetá. ... Teď se s tebou rozloučím, ale slibuji, že ti napíši opět příští týden. Miluji tě. Nekonečně a navždy Tvá, Contessina.*“¹⁰⁹ Cosimovu náklonnost pak dokazuje reakce na tento dopis: „*Cosimo si setřel stékající slzu hřbetem ruky. Nenechal se snadno dojmout, ale jak se zdá, Contessina uměla přesně zvolit slova, která se dotkla jeho srdce. A když ne ona, tak kdo jiný? Cítil ji tak blízko díky jejímu intenzivnímu a vášnivému způsobu psaní. Natolik,*

¹⁰¹ VANNUCCI, M. *I Medici*.

¹⁰² HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 33.

¹⁰³ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 96.

¹⁰⁴ STRATHERN, P. a D. PERKINS. *The Medici*.

¹⁰⁵ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 97.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 34.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 97.

¹⁰⁹ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 185,186. V originálním znění: „*Mio grande, infinito amore, ... A volte resto stupita di quanto generoso sia il tuo animo e quanto grande la tua disponibilità. Credo che queste siano le virtù che mi faranno sempre rinnamorare di te, ogni giorno che passa. Sì, hai letto bene amore mio: nonostante gli infiniti giorni e l'inverno gelido, ogni mattina il mio amore per te sboccia di nuovo. ... Ora ti lascio, ma confido di scriverti ancora la settimana prossima. Ti amo. Infinitamente e perdutoamente Tua, Contessina.*” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s.137,138.)

že ačkoliv tato zima změnila benátskou lagunu v souvislou ledovou plochu, jeho srdce se rozpalovalo doruda, po přečtení těch řádků, a odvaha se mu znovu vlila do žil.“¹¹⁰

Když v roce 1429 zemřel Giovanni di Bicci de' Medici, bylo Cosimovi čtyřicet let.¹¹¹ Ačkoliv to byl právě Giovanni, kdo založil rodinný obchod a proslavil jméno své rodiny, bylo pro něj typické opatrné a zdrženlivé vystupování na veřejnosti. Přestože v době jeho smrti byla banka s pobočkami například v Neapoli, Ženevě a Londýně nejvýnosnějším podnikem v celé Evropě,¹¹² byl velmi oblíbeným mezi *minuto popolo*, tedy florentským prostým lidem. Do politického života se sice zapojoval, aby lépe vzkvétaly jeho obchody, ale snažil se do něj zasahovat co nejméně.¹¹³ Takové chování doporučoval také svým synům, Cosimovi a Lorenzovi.¹¹⁴ Tuto skutečnost zdůrazňuje ve svém románu i Strukul, a to s jediným rozdílem. Postava Giovanniho se zde obrací pouze na nejstaršího syna – Cosima, který měl být tím, kdo převezme odpovědnost za rodinný podnik: „Z hrdla patriarchy vyšel hlas chraplavý a hluboký jako voda ze studny. „Můj synu,“ zamumlal, „slib mi, že budeš v politických bojích jednat zdrženlivě. Že budeš žít rozvážně, jako pravý Florent'an.“¹¹⁵

Dle historických pramenů zemřel Giovanni di Bicci de' Medici v důsledku nemoci, kterou onemocněl ve stáří, ve věku asi 70 let.¹¹⁶ Strukul ale v románu vytvořil vedlejší zápletku ohledně údajné otravy Cosimova otce. Jeho bratr Lorenzo mu několik okamžiků po otcově smrti předkládá svou domněnku, podle které byl Giovanni di Bicci de' Medici otráven bobulemi rulíku zlomocného: „Lorenzo držel v ruce hrozen tmavých bobulí. Byly nádherné, vypadaly jako černé perly, lákavé a neodolatelné. Cosimo nechápal, jeho výraz kladl tisíc otázek. „Rulík zlomocný,“ řekl Lorenzo. „Jedná se o rostlinu, která vytváří tmavé květy a jedovaté plody. Nachází se na polích, často blízko

¹¹⁰ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 187. V originálním znění: „Cosimo si asciugò una lacrima con il dorso della mano. Non era facile alla commozione ma Contessina sembrava conoscere le parole esatte per toccare il suo cuore. E se non lei, allora chi? La sentiva così vicina, grazie a quel suo modo di scrivere intenso e appassionato, al punto che, anche se quel gennaio pareva aver trasformato la laguna di Venezia in un'unica lastra di ghiaccio, il cuore virava al rosso del fuoco, dopo quelle righe, e l'ardimento rifioriva nelle sue membra.” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 138.)

¹¹¹ VANNUCCI, M. *I Medici*.

¹¹² HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 96.

¹¹³ HIBBERT, Ch. *Vzestup*.

¹¹⁴ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 89,90.

¹¹⁵ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 13. V originálním znění: „La voce del patriarca uscì roca e cupa come l'acqua di un pozzo. „Figlio mio,“ mormorò, „promettimi che farai in modo di comportarti con sobrietà nell'agone politico. Che vivrai con moderazione. Come un semplice fiorentino. E però mancherai di agire con fermezza quando sarà necessario.” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s.16.)

¹¹⁶ MACHIAVELLI, Niccolò, Štěpán ANDREAS. *Florentské letopisy*, s. 195.

antických trosek, Pravdou je, že jsem našel tento malý trs tady, v našem domě. “ Cosimo byl tím zjištěním šokován. „Uvědomuješ si, co říkáš? Jestli je to tak, znamená to, že někdo v tomto domě intrikuje proti naší rodině.“¹¹⁷

V dalších kapitolách pak postava mladšího z bratrů, Lorenza, pátrá po vrahovi jejich otce. Podezřelým je Rinaldo degli Albizzi, nepřítel Medicejských, který je skutečnou historickou osobností, ale i voňavkářka a bylinkářka Laura, která pracuje v jejich domě. Laura Ricci je jednou ze smyšlených postav tohoto románu, která je v historických pramenech nedohledatelná. Její charakteristické rysy v románu jsou krása a vychytralost. Pro rodinu Medicejských je navíc nebezpečná, protože kvůli podezření z jejího znásilnění, ke kterému mělo dojít v jejím mládí, chová k rodině obrovskou zášť. Lorenzo Lauru v jedné z kapitol potají sledoval a díky tomu se setkal s Lauřiným ochráncem, švýcarským žoldákem Reinhardem Schwartzem, taktéž smyšlenou postavou nedohledatelnou v historických pramenech, od kterého se dozvěděl pravdu. Postava Reinharda Schwartze Lorenzovi v románu vysvětluje, že nález rulíku zlomocného v domě Medicejských byl pouze varováním a výhrůzkou: *„Žádná otrava se nestala, pane. Postarali jsme se o to, abyste tomu uvěřili tak, že jsme nechali bobule rulíku v ložnici! Váš otec zemřel kvůli nemoci. Jediným důvodem tohoto divadýlka bylo dát vám výstrahu. My můžeme proniknout k Medicejským kdykoliv se nám zachce, chápete?“¹¹⁸*

Když v roce 1429 Cosimo převzal odpovědnost za Medicejskou banku, musel se rovněž aktivněji zapojit do politického života. Stal se priorem, když nahradil svého otce ve florentské vládě, takzvané *signorii*, a také se stal členem nouzového výboru zvaného *Dieci della Guerra*,¹¹⁹ neboť Florencie v roce 1429 vstoupila do války. Město se pokusilo o podmanění italského města Lucca, které již několik let odolávalo pokusům

¹¹⁷ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 16. V originálním znění: *„Fra le mani Lorenzo fece comparire un grappolo di bacche scure. Erano magnifiche e parevano perle nere: seducenti e irresistibili. Cosimo non capivo, il suo sguardo poté più di mille domande. „Si tratta di una pianta che produce fiori foschi e frutti velenosi. Si trova nei campi, spesso vicino alle antiche rovine. La verità è che ho trovato questo piccolo grappolo qui, in casa nostra.“* *Quella rivelazione lasciò Cosimo sgomento. „Ti rendi conto di quello che dici? Se è così, vuol dire che qualcuno in questa casa trama contro la nostra famiglia.“* (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 19.)

¹¹⁸ Tamtéž, s. 41. V originálním znění: *„Nient'affatto,“* *continuò lui. Poi, rivolto a Lorenzo: „Ci siete riusciti perché noi ve l'abbiamo concesso. Non c'è stato nessun avvelenamento, messere. Ve lo abbiamo fatto credere, lasciando quelle bacche di belladonna nella camera da letto. Vostro padre è morto di malattia. Il solo scopo di questa messinscena era quello di darvi un avvertimento. Noi possiamo arrivare ai Medici ogni volta che vogliamo, mi aveste inteso?“* (STRUKUL, *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 38.)

¹¹⁹ Neboli Desítka pro válku byl nestálý výbor, který se zřizoval ve Florencii jen v případě války. (HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 17, 18.)

o florentskou nadvládu.¹²⁰ Válku si vynutil člen signorie z váženého florentského rodu Albizzi – Rinaldo di Messer Maso (1370–1442).

Ačkoliv Cosimo neměl důvěru ve válku vedenou rodem Albizzi, i on měl zájem o úrodné luccké území a o snížení vlivu milánského vévodství pod vládou rodiny Visconitů, které nakonec Luce ve válce s Florencií pomohlo.¹²¹ Na obranu města vyslalo kondotiéra Francesca Sforzu (1401–1466) s jeho vojskem.¹²² Situace byla poměrně složitá a výsledek nejistý. Tápání, které mohl v té chvíli Cosimo zažívat, zachycuje Strukul v románu prostřednictvím rozhovorů postav Cosima a Niccola da Uzzano. Niccolò da Uzzano (1359–1431) byl skutečnou historickou osobností. Byl zkušeným a velmi oblíbeným florentským politikem a zastáncem mírového řešení.¹²³ Takto se ho v dialogu postav Cosima a Niccola snaží Cosimo přesvědčit o tom, že by byla válka dobrým řešením: „*Máš pravdu, když říkáš, že je špatné napadnout Lukku, hlavně teď, když Sforza převzal jejich obranu. Ale měli bychom to nicméně nechat být a vzdát se rozšíření nadvlády? Víš, jak nenávidíš Rinalda degli Albizziho, ale je také pravda, že pokud přijmeme vměšování Miláňanů, ocitneme se brzy zahnaní do kouta a budeme žadonit i jen o přežití v našem vlastním městě.*“¹²⁴

Florentské vojsko bylo oproti milánským žoldněřům pod vedením Francesca Sforzy ve velké nevýhodě, a proto Cosimo de' Medici prosadil v signorii plán o podplacení milánského kondotiéra.¹²⁵ Takto vypravěč popisuje Cosimovy myšlenky, které měl na cestě za Francescem Sforzou: „*Cíl této cesty byl jasný. Setkat se s Francescem Sforzou, podplatit ho a přesvědčit, aby nechal Lukku pod vládou Florencie. Tak to nařídila Rada deseti na nátlak Cosima a teď, když byl i Niccolò da Uzzano informován, měl nový plán rodiny Medicejských v úmyslu uskutečnit vše, co bylo nutné, aby osvobodil toskánskou půdu od nepohodlného milánského vlivu.*“¹²⁶ Milánský

¹²⁰ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 36.

¹²¹ Tamtéž.

¹²² Tamtéž.

¹²³ HIBBERT, Ch. *Florencie*, s. 90.

¹²⁴ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 47. V originálním znění: „*Hai ragione quando dici che è sbagliato attaccare Lucca, soprattutto ora che Sforza ha preso le loro difese ma dovremmo dunque lasciar perdere e rinunciare a estendere la nostra egemonia? Sai quanto detesti Rinaldo degli Albizzi ma è anche vero che ad accettare le intrusioni milanesi ci ritroveremo ben presto ridotti in un angolo a mendicare anche solo per rimanere vivi nella nostra città.*” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 41.)

¹²⁵ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 36.

¹²⁶ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 69. V originálním znění: „*Il motivo di quel viaggio era chiaro: incontrare lo Sforza per corromperlo e convincerlo a lasciare Lucca sotto il coltello di Firenze. Così avevano disposto i Dieci, su pressione di Cosimo, e ora che anche Niccolò da Uzzano era stato opportunamente informato, il nuovo signore di casa Medici intendeva compiere tutto quanto fosse*

vojevůdce Francesco Sforza byl Florencií opravdu podplacen částkou padesát tisíc florinů.¹²⁷ Podplacení Francesca Sforzy se nakonec ukázalo jako nezdařilé.¹²⁸ Milánské vévodství vyslalo do Luccy Niccolu Piccinina, schopného vojevůdce, který úspěšně odrazil veškeré florentské pokusy o dobytí Luccy.¹²⁹ Takto v románu Mattea Strukula komentuje situaci na setkání signorie v dubnu 1431 jeden z priorů, podobná reakce v dané době byla pravděpodobná: „... *Já říkám, že vedení této války bylo hanebné a pošetilé, a nejhorší ze všeho bylo podplacení kapitána žoldnéřů Francesca Sforzy Cosimem Medicejským. Ta skutečnost nejenže nás stála obrovskou částku padesát tisíc florénů, ale nepřinesla nám vůbec nic vzhledem k tomu, že ještě dnes naši muži bojují bez jakéhokoliv výsledku. ...*“¹³⁰

Po neúspěšné válce s Luccou v roce 1432 jeden z nejvlivnějších Cosimových spojenců, Niccolò da Uzzano, zemřel, a Albizziové ve Florencii začínali mít velký vliv, což bylo pro rodinu Medicejských nebezpečné.¹³¹ V roce 1433 tedy Cosimo na několik měsíců přesídlil na venkov, do rodinné vily známé jako Villa del Trebbio.¹³² Protože se obával konfiskace svého majetku, nechal z florentské banky přesunout vysoké jmění do poboček v Římě a Neapoli a několik pytlů se zlatem nechal uložit v dominikánských a benediktínských kláštorech.¹³³ Téhož roku byl ale Cosimo povolán zpět do Florencie a 7. září 1433 zatčen¹³⁴ a uvězněn v komůrce věže v Palazzo della Signoria zvané Alberghettino.¹³⁵

Strukul se v románu Cosimově zatčení, věznění a rozsudku věnuje hned v několika kapitolách. Popisuje moment, kdy byl Cosimo zatčen a odveden na dřevěné pódium na náměstí před palácem signorie, kde byl před florentským lidem obviněn z útoku na Republiku a z tyranie. „*Pane Cosimo Medicejský,*“ *zaburácel kapitán gardy,*

necessario per liberarsi dell'ingombrante influenza milanese in terra toscana.” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 57.).

¹²⁷ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 36.

¹²⁸ Tamtéž, s. 37.

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 97,98. V originálním znění: „... *Io dico che la conduzione di questa guerra è stata scellerata e folle e la cosa peggiore fra tutte è stata la corruzione operata da Cosimo de' Medici nei confronti del capitano di ventura Francesco Sforza. Quel fatto non solo ci è costato l'insanguinata somma di cinquantamila fiorini ma non ci ha nemmeno portato a nulla, dal momento che ancor oggi i nostri uomini stanno a guerreggiare senza alcun risultato. ...*” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 74,75.).

¹³¹ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 42.

¹³² Tamtéž, s. 43.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Tamtéž, s. 44.

¹³⁵ MACHIAVELLI, N., Š. ANDREAS. *Florentské letopisy*, s. 214.

„z příkazu gonfaloniera vás zatýkám s obviněním z útoku na Republiku a z tyranie. ...“
„Ale,“ dodal Albizzi jízlivým hlasem „zcela neformálně tě můžeme informovat, že město už má dost tvé arogance a tvého falešného soucitu. Víme o paláci, který si chceš nechat postavit. Nezáleží na tom, že ho nebude realizovat Filippo Brunelleschi, možná ho svěříš Michelozzovi nebo Donatellovi, protože seznam umělců, kteří pro tebe pracují je velmi dlouhý. ...“¹³⁶ Autor románu, Matteo Strukul, tedy jako záminku Cosimova zatčení uvádí podezření, že Medicejští plánují výstavbu příliš okázalého rodinného paláce.

Dne 28. září 1433 bylo rozhodnuto o vyhoštění Cosima de' Medici z Florencie do Padovy, které mělo trvat deset let.¹³⁷ Trest měl být původně tvrdší, Rinaldo degli Ablizzi prosazoval trest smrti, který se mu ale díky Cosimovým schopnostem podplácení a také díky jeho vlivným spojencům nepodařilo prosadit.¹³⁸ V románu *Dynastie u moci* je rozsudku věnována celá kapitola a lze zde vysledovat drobnou odchylku od poznatků historiografie. Zatímco je dle historiků dnem rozsudku 28. září, v románu je jím chybně 3. říjen: „3. října byl Cosimo předveden před gonfaloniera. ... „Cosimo Medicejský,“ začal, „dnes, 3. října 1433, v důsledku jednání sboru Rady dvou set, za účelem zjištění vůle lidu, a po důkladném prošetření vašeho jednání, z něhož pramenilo podezření na trestný čin tyranie, tento Nejvyšší soudní úřad, kterému mám tu čest předsedat, rozhodl uznat vás vinným z vám připisovaného trestného činu. Celkem vzato se nicméně nepřikládáme k uložení trestu smrti, ale ve světle vašeho chování před, během a po zadržení považujeme za spravedlivé odsoudit vás k vyhoštění do města Padovy, takže se nebudete moci vrátit do Florencie, pokud Republika nerozhodne jinak prostřednictvím svých institucí.“¹³⁹

¹³⁶ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 129. V originálním znění: „Messer Cosimo de' Medici,“ tuonò il capitano delle guardie, «per ordine del Gonfaloniere di Giustizia, la traggio in arresto con l'accusa di attentato alla Repubblica e tirannia... „Ma“, soggiunse Albizzi con voce acida, „in via del tutto irrituale possiamo informarti che la città non ne può più della tua arroganza e delle tue false misericordie. Sappiamo del palazzo che vuoi farti costruire, poco importa che a realizzarlo non sia Filippo Brunelleschi, magari lo affiderai a Michelozzo o Donatello, talmente lunga è la lista degli artisti che lavorano per te.“ (STRUKUL, M., *I Medici: Una dinastia al potere*, s.95).

¹³⁷ HIBBERT, Christopher. *Vzestup a pád rodu Medici*, s. 46.

¹³⁸ Tamtéž, s. 44,45.

¹³⁹ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 177,178. V originálním znění: „Il 3 ottobre Cosimo era stato condotto innanzi al Gonfaloniere di Giustizia. ... Cosimo de' Medici,“ esordì, «oggi, 3 ottobre dell'anno 1433, in seguito a ribadite riunioni del Consiglio dei Duecento in funzione meramente consultiva, al fine di indagare le volontà del popolo, e attentamente esaminata la vostra condotta, da cui è scaturito il sospetto del reato di tirannia, questo Supremo Collegio, che mi pregio di presiedere, ha deciso di riconoscervi colpevole del delitto ascrittovi. Tutto considerato, però, non riteniamo di comminarvi la pena capitale ma, alla luce del vostro comportamento prima, durante e dopo l'arresto, riteniamo equo condannarvi al confino presso la città di Padova, cosicché non vi sarà possibile tornare in Firenze, salvo diversa decisione da parte della Repubblica a mezzo dei suoi istituti.” (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 131.)

Dle historických pramenů byl poté Cosimo de' Medici z města odveden v průběhu noci, neboť se signorie obávala velkého rozruchu florentského lidu.¹⁴⁰ Tento fakt v románu zdůrazňuje také Strukul a to v prohlášení postavy gonfaloniera, který celý soud vedl: „*Aby bylo opatření skutečně respektováno a nic zlého se vám nestalo, počkáme, až padne večer, a v tu chvíli budete okamžitě odvezen v kočáře k hranicím Republiky, přičemž vám bude přidělen ozbrojený doprovod, který zajistí vaši bezpečnost až tam.*“¹⁴¹

Cosimo de' Medici strávil v Padově dva měsíce, poté se přesunul do Benátek, kam byl vyhnán jeho bratr Lorenzo de' Medici,¹⁴² a v září roku 1434 byl povolán zpět do Florencie, ve které se Rinaldovi degli Albizzi nedařilo pokojně vládnout.¹⁴³ Román v několika kapitolách popisuje vyhnanství postav Cosima a Lorenza v Benátkách, díky kterému se Cosimo stal ještě mocnějším, neboť zde navázal dobré vztahy s Benátčany.¹⁴⁴ Během tohoto exilového pobytu v Benátkách dochází v románu k pokusu o vraždu Cosima, jehož služka byla otrávena jedem, který byl v Cosimově poháru s vínem. Vypravěč v románu vysvětluje, proč k pokusu o vraždu postavy Cosima došlo: „*Albizzi nepřijal fakt, že on (Cosimo, poznámka E. K.) a jeho bratr byli ušetřeni, a jeho nájemní vrazi je pronásledovali až sem do Benátek. Když se mu nepodařilo je odsoudit na smrt, řekl si, že si vezme jejich životy jiným způsobem.*“¹⁴⁵

O Cosimově povolání zpět do Florencie jsou čtenáři v románu informováni prostřednictvím dopisu od Contessiny, Cosimovy manželky, která v něm Cosimovi vysvětluje aktuální situaci ve Florencii: „*Republika tě v každém případě očekává, Cosimo. Vrátili jsme se domů, do ulice Via Larga, a čekám jen na to, abych tě přivítala ve své náruči. ... Říká se, že budeš prohlášen Otcem vlasti ... Kdo by to řekl, že toto vyhnanství posílí tvoje pozice? A přesto se přesně tohle stalo. A tak, můj Cosimo, tě*

¹⁴⁰ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 47.

¹⁴¹ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 178. V originálním znění: „*Affinché il provvedimento venga effettivamente rispettato e nulla di male vi accada, attenderemo il calar della sera e, a quel punto, verrete immediatamente tradotto in carrozza al confine della Repubblica e vi verrà assegnata un scorta armata che garantisca la vostra incolumità fino a lì.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 132.)

¹⁴² HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 48.

¹⁴³ Tamtéž, s. 52.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 44.

¹⁴⁵ STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 195. V originálním znění: „*Albizzi non aveva perdonato il fatto che lui (Cosimo, poznámka E. K.) e suo fratello fossero stati risparmiati e i suoi sicari li avevano perseguitati fino a lì, fino a Venezia. Dal momento che non era riuscito a farli condannare a morte, aveva pensato di prendersi le loro vite in altro modo.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 144.)

*očekávám, snaž se přijet brzy, protože si tě Florencie velebí a žádá si tě.*¹⁴⁶ Když se Cosimo de' Medici v roce 1434 vrátil zpět do Florencie, byl tentokrát vypovězen rod Albizzi.¹⁴⁷ Titul *Pater Patriae*, tedy Otec vlasti, byl Cosimovi opravdu udělen.¹⁴⁸

Děj románu končí v září roku 1453, jedenáct let před Cosimovou smrtí. V té době již Cosimo de' Medici pobýval mimo Florencii, v medicejské vile v Careggi.¹⁴⁹ 1. srpna 1464 Cosimo de' Medici, *Capo della Repubblica fiorentina, Pater patriae*, zemřel.¹⁵⁰ Osobnost Cosima de' Medici může být právem považována za jednu z nejdůležitějších postav dějin Florencie. Zasloužil se o kulturní rozkvět svého města, šíření vzdělanosti a skrze své politické úspěchy přinesl městu slávu.¹⁵¹

3.2 Osobnostní rysy

Kromě životní linie a událostí, které se v životě Cosima Medicejského odehrály, se v románu objevují rovněž charakteristiky jeho osobnosti. Jedním z povahových rysů postavy Cosima, který Strukul v románu vykresluje, je jeho vášeň pro umění. Popisy pocitů postavy Cosima Medicejského při pohledu na různé umělecké výtvořky jsou v románu poměrně časté. Strukul jeho myšlenky při jednom z pohledů na katedrálu Santa Maria del Fiore zachycuje takto: „*Zkrátka při pohledu vzhůru Cosimo vdechoval a vnímal všemi svými smysly různé materiály, ze kterých byl vytvořen tento sen. To byl účinek, který na něj pokaždé měl nadlidský obraz té neuvěřitelné architektury.*“¹⁵²

Postavě Cosima je v románu také připisována velká touha oslňovat a být u zrodu něčeho nového, jako např. u stavby kupole katedrály Santa Maria del Fiore. Takto Strukulův vypravěč líčí pocity postavy Cosima de' Medici v momentě, kdy stál na lešení katedrály a pozoroval stavbu kupole na vlastní oči: „*Cosimovi se chtělo křičet, aby*

¹⁴⁶ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 219,220. V originálním znění: „*A ogni modo, la Repubblica ti aspetta, Cosimo. Siamo tornati a casa, in via Larga e attendo solo di accoglierti fra le mie braccia. ... Si dice che verrai proclamato Pater patriae. ... Eppure, è proprio quel che è avvenuto. E allora Cosimo mio, io ti attendo, procura di tornare presto poiché Firenze ti acclama e ti pretende.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 161.)

¹⁴⁷ MACHIAVELLI, N. a Š. ANDREAS. *Florentské letopisy*, s. 221.

¹⁴⁸ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 125.

¹⁴⁹ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 91.

¹⁵⁰ Tamtéž. s. 90,91.

¹⁵¹ BURCKHARDT, Jacob, *Kultura renesance v Itálii*, s. 160.

¹⁵² STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 241. V originálním znění: „*Insomma, lasciando indugiare lo sguardo verso l'alto, Cosimo respirava e scorgeva, con tutti i propri sensi, la varia materia di cui era composto quel mito. Era quello l'effetto che gli faceva, ogni volta, la visione sovrumana di quell'architettura incredibile.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 177.)

*vypustil všem tu radost a uspokojení, když viděl, jakým úžasným způsobem práce postupují. Nikdo si neuměl představit kupoli s osmibokým půdorysem tribuny, nikdo!*¹⁵³

Značná část románu je věnována politickým dialogům a rozhodnutím, kterým musela postava Cosima čelit. Již v předchozí podkapitole zmiňuji úryvek, ve kterém mu jeho otec Giovanni di Bicci de' Medici na smrtelné posteli klade na srdce, aby příliš nezasahoval do politického dění ve Florentské republice, neboť by tak mohl svou rodinu přivést do nebezpečí z důvodu závisti ze strany ostatních rodů. Po smrti svého otce pak Cosimo v románu vede rozhovor se svou matkou Piccardou a zdůrazňuje, že mu záleží na tom, aby dodržel slib otci a příliš se neodlišoval, ale zároveň u florentského lidu udržel pocit, že jsou Medicejští jeho ochránci: „*Já vím,“ vzdychl Cosimo, „myslím, že budu stát po boku dalších rodin, abych v tuto chvíli nevyvolal pocit, že se chci příliš odlišovat, ale současně zachovám naši pozici ochránců lidu a celého národa. Když zklameme obyčejné lidi, vše, pro co bojoval můj otec, bude ztraceno.*“¹⁵⁴

Jedním z největších nepřátel rodu Medicejských je v románu i podle historiků rodina Albizzi. Albizzi a Medicejští byli v patnáctém století vlivnými florentskými rody, které mezi sebou mocensky soupeřily.¹⁵⁵ Velmi špatné vztahy mezi sebou měli Cosimo de' Medici s Rinaldem degli Ablizzi, a to hlavně kvůli sporu ohledně zavedení daně z majetku. Cosimův otec, Giovanni de' Medici, totiž ve Florencii prosadil zavedení katastru, a tedy sepsání majetku šlechty a jeho zdanění půl procentem.¹⁵⁶ Rodina Albizzi, tak jako ostatní florentské šlechtické rody, kvůli tomuto zákonu přišla o velkou část svého jmění, což způsobilo nedobré vztahy mezi oběma rodinami. Strukul si této problematice všimá taktéž. Tato skutečnost je v románu zmíněna v dialogu mezi postavami Cosima a jeho matky Piccardy takto: „*Giovanni, můj otec, si velmi přál katastrální zákon, který umožnil lidem ve Florencii vidět, že jsou daněmi více zatíženy vyšší vrstvy.*“ „*Ale Rinaldo degli Albizzi mu to nikdy neodpustil.*“¹⁵⁷

¹⁵³ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 8. V originálním znění: „*Cosimo avrebbe voluto gridare per liberare tutta la gioia e la soddisfazione nel vedere il modo mirabile in cui procedevano i lavori. Nessuno era riuscito a immaginare una cupola per la pianta ottagonale della tribuna, nessuno!*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 12.).

¹⁵⁴ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 24. V originálním znění: „*Lo so,“ sospirò Cosimo, „penso che sceglierò di affiancarmi alle altre famiglie, in modo da non dare la sensazione, in questo momento, di voler distinguermi eccessivamente, ma salvando al contempo la nostra posizione di protettori del popolo e della gente tutta. Se perdiamo la gente comune, tutto quello per cui ha lavorato mio padre andrà perduto.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 24.).

¹⁵⁵ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s.36.

¹⁵⁶ MACHIAVELLI, N., Š. ANDREAS. *Florentské letopisy*, s. 193.

¹⁵⁷ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 24. V originálním znění: „*Giovanni, mio padre, ha ben voluto la legge sul Catasto, la quale ha aiutato proprio la gente di Firenze a veder tassata maggiormente*

Vrcholem Cosimovy politické kariéry, který v románu zmiňuje také Strukul, byl koncil ortodoxní a římskokatolické církve, který se roku 1439 díky Cosimově angažovanosti přesunul z Ferrary do Florencie.¹⁵⁸ Na koncilu se řešilo smíření těchto církví a jednota církve.¹⁵⁹ Cosimo v tomto koncilu viděl značný finanční a kulturní prospěch pro své město. Kdyby ve Florencii došlo ke sjednocení církví, Florencie by se tím výrazně proslavila.¹⁶⁰ V knize *Dynastie u moci* je setkání církví, které se ve Florencii odehrálo, věrně zachyceno. Autor situaci popisuje takto: „*Katedrála byla zaplněná. Na pravé straně katoličtí kardinálové a biskupové, na levé preláti a mniši řecké pravoslavné církve.*“¹⁶¹ Výsledkem koncilu byl kompromis v otázce Ducha svatého a uznání dílčí svrchovanosti pravoslavné církve.¹⁶²

Stejně jako jeho otec také Cosimo finančně podporoval umění.¹⁶³ V románu je postava shodně vykreslena, a to jako mecenáš architektury, sochařství a malířství. Například v kapitole s názvem *Farganaccio*, ve které vede postava Cosima Medicejského dialog s mužem jménem Farganaccio a žádá ho o podporu v průběhu soudního řízení ohledně Cosimova vyhoštění vyzdvihuje Cosimo svůj přínos pro republiku: „*Není tajemstvím, že se moje rodina těší určitému blahobytu, ale je také pravdou, že to, co nám přebývá, jsme se vždy snažili použít tak, abychom zvýšili nádheru našeho města.*“¹⁶⁴

Dle historiografie měl přátelský vztah s florentským architektem Brunelleschim (1377–1446). Ten díky svému návrhu na řešení kupole katedrály Santa Maria del Fiore, podle kterého ke stavbě nepoužil lešení, oslovil komisi Opera del Duomo a byl pověřen její stavbou.¹⁶⁵ Nadace ho stavbou pověřila, ale pouze pod podmínkou, že bude pracovat pod vedením architekta Lorenza Ghibertiho. Ten byl ale nakonec v pozici *capomaestro*, tedy vedoucího stavby, po nějaké době Brunelleschim nahrazen.¹⁶⁶ Tuto skutečnost

la nobiltà.“ „*Ma Rinaldo degli Albizzi non gliel'ha mai perdonata. Quello che sto cercando di dirti è che non possiamo andargli contro proprio ora.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 24.)

¹⁵⁸ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 58.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 59.

¹⁶⁰ Tamtéž.

¹⁶¹ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 287. „*La cattedrale era gremita. Sul lato destro i cardinali e i vescovi cattolici; su quello sinistro gli alti prelati e i monaci della Chiesa greca.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 210.)

¹⁶² HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 61.

¹⁶³ HIBBERT, Ch. *Florencie*, s. 108.

¹⁶⁴ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 174. V originálním znění: „*Non è un mistero che la mia famiglia goda di un suo qualche agio ma è anche vero che quel che ci fa d'eccesso abbiamo sempre tentato di impiegarlo per aumentare la bellezza della città.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: Una dinastia al potere*, s. 129.)

¹⁶⁵ HIBBERT, Ch. *Florencie*, s. 104.

¹⁶⁶ Tamtéž.

v knize *Dynastie u moci* autor rovněž neopomíná: „*Také Cosimovo chování vzhledem k realizaci kopule chrámu Santa Maria del Fiore je očividně zjištěné, téměř jako by byl jediným, kdo finančně podporuje dílo, které se již přisuzuje celé Filippovi Brunelleschimu, a zapomíná se, že původně byla jeho realizace přidělena nadaci Opera del Duomo jak jemu, tak Lorenzovi Ghibertimu, který z ní byl v podstatě vyloučen.*“¹⁶⁷ Jejich přátelský vztah ale trval pouze do té doby, než Cosimo odmítl Brunelleschiho návrh na nový palác pro Medicejské.¹⁶⁸ V návaznosti na radu svého otce, Giovanniho, aby nepodněcoval žárlivost městské šlechty i obyvatel, pro přílišnou okázalost návrh paláce odmítl.¹⁶⁹ Shodně situaci zachytil v románu *Dynastie u moci* také Strukul v dialogu Cosima s Filippem: „*Palác,*“ řekl. „*Jaký?*“ „*Ten, který byste měl stavět pro mě.*“ „*Aha*“ „*Nemůžeme pokračovat.*“ „*Aha.*“ „*Zaplatím vám samozřejmě za projekt.*“ *Filippo přikývl. Na chvíli vypadal zamyšleně. „Jak to?“ „Šlechticové z Florencie ho považují za příliš okázalý.*“¹⁷⁰

Stavbou rodinného paláce Cosimo nakonec pověřil architekta Michelozza di Bartolomeo Michelozzi (1396–1472),¹⁷¹ kterého Strukul v románu také několikrát zmiňuje. Palazzo Medici, florentský palác Medicejských skromnějšího vzezření, je tedy architektonickým dílem Michelozziho.¹⁷² Ten navíc v renesančním stylu přestavěl jejich vilu v Careggi, originálně nazývané Villa Medicea di Creggi, o čemž se autor v románu také zmiňuje: „*Proto se stáhl (Cosimo, poznámka E. K.) do Careggi, do vily zrekonstruované Michelozzem, a zde trávil většinu svého nejhezčího času.*“¹⁷³ O Michelozzovi se dále Strukul zmiňuje ve spojitosti s výstavbou knihovny v Benátkách, kterou Cosimo pověřil právě Michelozza, a to v průběhu jeho exilového pobytu

¹⁶⁷ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*. V originálním znění: „*Anche l'atteggiamento di Cosimo rispetto alla realizzazione della cupola di Santa Maria del Fiore è palesemente interessato, quasi egli fosse l'unico finanziatore dell'opera che è ormai universalmente divenuta di Filippo Brunelleschi, dimenticando che, in origine, la realizzazione della stessa era stata commissionata dall'Opera del Duomo tanto a quest'ultimo quanto a Lorenzo Ghiberti, che ne è stato di fatto estromesso. ...*” (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 76,77.).

¹⁶⁸ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 100.

¹⁶⁹ Tamtéž.

¹⁷⁰ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 121,122. V originálním znění: „*Il palazzo,*” disse. „*Quale?*” „*Quello che dovrete realizzare per me.*” „*Ah.*” „*Non possiamo procedere.*” „*Ah.*” „*Vi pagherò il progetto, naturalmente.*” *Filippo annuì. Parve pensarci su un istante. „Come mai?” domandò. „I nobili di Firenze lo ritengono troppo sfarzoso.*” (STRUKUL, M., *I Medici: La saga completa*, s. 90, 91.)

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 101.

¹⁷³ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 353. V originálním znění: „*Si era perciò ritirato (Cosimo, poznámka E. K.) a Careggi, nella villa ristrutturata da Michelozzo, e qui spendeva la maggior parte del suo miglior tempo.*” (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 252.)

v Benátkách.¹⁷⁴ Tuto skutečnost zmiňuje i Strukul: „Z tvého posledního dopisu vím, že jsi pracoval spolu s Michelozzem na návrhu nové knihovny pro klášter svatého Jiří.“¹⁷⁵

Románová postava Cosima Medicejského je založena na doložených skutečnostech týkajících se historické osobnosti žijící na přelomu čtrnáctého a patnáctého století, Cosima de' Medici. Životní osudy této italské historické postavy v románu *Dinastia al potere (Dynastie u moci)* Strukul zachytil s velkou přesností. Správně chronologicky popsal události, které se ve zvoleném úseku Cosimova života odehrály a historických odchylek je v románu jen nepatrné množství. Jedním z dominantních rysů románové postavy je například Cosimův pozitivní vztah k umění či s rodinou Albizziů, což odpovídá historickému obrazu. V rozporu s poznatky historiografie však autor popisuje Cosimův vztah s manželkou Contessinou de' Bardi. Jen velmi málo se věnuje vykreslení Cosima jako obchodníka a bankéře, nad touto jeho osobnostní stránkou převažuje vykreslení jeho postavy jako neoficiálního vládce Florencie.

¹⁷⁴ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 48.

¹⁷⁵ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 186. V originálním znění: „So, dalla tua ultima lettera, che stavi lavorando insieme a Michelozzo al disegno di una nuova biblioteca per il monastero di San Giorgio.“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 137.)

4 Literární obraz Lorenza de' Medici

Lorenzo de' Medici, vnuk Cosima de' Medici, jemuž byla věnována předchozí podkapitola, je další historickou osobností z rodu Medicejských, kterou si Matteo Strukul zvolil za protagonistu svého románu. V druhém díle tetralogie s názvem *Un uomo al potere (Muž u moci)* pojednává o části Lorenzova života a událostech, které se za jeho života odehrály. Obsahem této podkapitoly bude představení Lorenzovy biografie za pomoci současné historiografie, společně s komparací těchto skutečností s výše zmíněným románem.

4.1 Život

Lorenzo byl jednou z nejvýraznějších osobností renesanční Itálie. Byl vládcem Florencie a hlavou rodinné banky, mecenášem umění, ale také aktivním umělcem. Narodil se v roce 1449, jeho otcem byl Piero di Cosimo de' Medici (1416–1469), Cosimův syn a jeho matkou byla Lucrezia Tornabuoni (1427–1482).¹⁷⁶ Děj románu *Muž u moci (Un uomo al potere)* začíná v únoru roku 1464, tedy deset měsíců před smrtí Lorenzova otce. V té době bylo Lorenzovi necelých dvacet let.¹⁷⁷ Stejně jako se první díl tetralogie nevěnuje dětství a mládí Cosima de' Medici se tedy ani román *Muž u moci* nevěnuje Lorenzově prvním dvaceti letům života.

Lorenzovi se, stejně jako Cosimovi, dostalo dobrého vzdělání, na kterém se podíleli Gentile Becchi (?–1497), Cristoforo Landino (1424–1498) a Marsilio Ficino (1433–1499), významní florentští vzdělanci.¹⁷⁸ O Gentilim Becchim jako o Lorenzově preceptorovi se hovoří také v románu: „*Gentile byl Lorenzovým preceptorem a doprovázel ho v nejtěžších rozhodnutích, ...*“¹⁷⁹ Lorenzo měl tři sestry a jednoho bratra, Giuliana de' Medici (1453–1478).¹⁸⁰ Již v mladém věku se věnoval obchodním záležitostem¹⁸¹ a když mu bylo devatenáct let, byla mu za manželku vybrána římská

¹⁷⁶ BUSI, G. *Lorenzo de' Medici*, s. 3,4.

¹⁷⁷ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 109,110.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 99.

¹⁷⁹ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 59. V originálním znění: „*Gentile era stato precettore do Lorenzo e lo aveva accompagnato nelle scelte più difficili, ...*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 298.).

¹⁸⁰ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 99.

¹⁸¹ Tamtéž.

šlechtična Clarice Orsini (1450–1488).¹⁸² Právě postavy Giuliana de' Medici a Clarice Orsini jsou v románu poměrně často popisovány.

Strukul v románu věrně popsal příjezd Clarice Orsini v doprovodu Lorenzova bratra Giuliana do Florencie: „*Clarice dorazila do města doprovázena padesáti jezdci. Přijížděla jako bojovná panna na koni, aby zdůraznila ušlechtilou římskou rodovou linii, z níž pochází, ... Doprovázel ji Giuliano, jedoucí po jejím boku.*“¹⁸³ Shodně je událost popsána italským historikem Giulianem Busim v knize *Lorenzo de' Medici: Una vita da Magnifico*: „*Il fratellino Giuliano è andato a prenderla a Roma, la Clarice, noc seguito sfarzoso di cinquanta cavalieri, per portarla in pompa a Firenze.*“¹⁸⁴ Sami obyvatelé Florencie s Lorenzovou manželkou nebyli spokojeni, a to z toho důvodu, že v té době bylo v zámožnějších florentských rodinách běžné uzavírat sňatky pouze mezi florentskými rodinami.¹⁸⁵ Ani manželský vztah Clarice a Lorenza nebyl standardní. Lorenzo de' Medici udržoval milostný vztah s Florent'ankou Lucrezií Donatiovou (1447–1501).¹⁸⁶ Také Strukul v románu často zmiňuje problematický vztah těchto dvou postav. O vztahu Lorenza s jeho manželkou a milenkou bude více pojednáno v následující podkapitole.

Piero di Cosimo de' Medici zemřel 2. prosince 1469 ve vile Careggi.¹⁸⁷ Když zemřel, na živu byla stále jeho matka, Lorenzova babička, Contessina de' Bardi. Tento fakt zmiňuje v románu *Muž u moci* také Strukul: „*Jeho babička (Lorenzova, poznámka E. K.) Contessina se uchýlila do Careggi, kde chodila na dlouhé procházky a vzpomínala na ztraceného syna.*“¹⁸⁸ Autor tetralogie se ve svém románu o Lorenzově otci téměř nezmiňuje. Všimá si ale pocitů Pierovy rodiny, které v nich jeho smrt vyvolala: „*Jeho otec po sobě zanechal nesmírné prázdno. Byl všemi milován, protože to byl dobrý, inteligentní a vzdělaný muž, milovník umění, které také neopomíjel štedře financovat.*

¹⁸² Tamtéž, s. 112.

¹⁸³ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 43. V originálním znění: „*Clarice era giunta in città, scortata da cinquanta cavalieri. Era arrivata come una vergine guerriera a cavallo, a sottolineare la nobile schiatta romana dalla quale discendeva, ... Giuliano la accompagnava, cavalcando al suo fianco.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 286.)

¹⁸⁴ BUSI, G. *Lorenzo de' Medici*, s. 60. Ve volném překladu: „*Lorenzův mladší bratr Giuliano jel do Říma vyzvednout Clarici společně s její družinou čítající padesát jezdců, aby ji ve vsí parádě přivezl do Florencie.*“ (z italštiny přeložila E. K.)

¹⁸⁵ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 114.

¹⁸⁶ BUSI, G. *Lorenzo de' Medici*.

¹⁸⁷ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 149.

¹⁸⁸ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 57. V originálním znění: „*Sua nonna, Contessina, si era ritirata a Careggi, dove faceva lunghe passeggiate, ripensando al figlio perduto.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 296.)

*V letech, kdy vládl, nebyli všichni na jeho straně, ale přesto se mu podařilo nadvládu Medicejských ve Florencii udržet.*¹⁸⁹

Strukul tedy v románu zmiňuje, že byl Piero oblíbeným, podporovatel umění a přes různé nedostatky své vlády se dokázal udržet u moci. Taková fakta dokládá i historiografie. Informace o tom, že byl Piero milován, je v odborné literatuře dohledatelná. Hibbert v díle *Vzestup a pád rodu Medici* poznamenává: „...avšak ti, kdo ho znali dobře, měli ho rádi a vážili si ho. Jako bankéř neměl čich svého otce, ale vedl si úzkostlivě metodicky.“¹⁹⁰ Co se týče jeho lásky k umění, Hibbert se k jeho štědré podpoře vyjadřuje přímo takto: „Zatímco chránil rodinu před domácími soupeři a město před venkovním nepřitelem, pokračoval Piero v rodinné tradici štědré ruky. Zaplatil za nádherný tabernákl pro zázračný krucifix v kostele San Miniato al Monte a objednal pro chrám Santissima Annunziata svatostánek ještě skvělejší, opatřený na podstavci chlubným nápisem *Costò fior 4 mila el marmo solo* (Jen mramor stál 4 tisíce florinů).“¹⁹¹ A nakonec je jisté také to, že se Piero i přes všechna úskalí své vlády, mezi která patřila hlavně jeho choroba, dna, udržel u moci.¹⁹²

Několik dní po smrti Piera byl Lorenzo předními zástupci města vyzván, aby po svém otci převzal vládu nad městem.¹⁹³ Matteo Strukul v románu o příchodu delegace do Lorenzova domu pojednává shodně. Příchod florentské delegace v románu popisuje historicky podobně jako Hibbert: „Když mu služebnictvo ohlásilo návštěvu, pochopil, že i tento poslední kousek snu se rozplyne. ... „Na druhou stranu,“ pokračoval Becchi, „není nikdo, kdo by nevěděl, jak vás Florencie potřebuje, hlavně v tuto chvíli. V tomto smyslu přináším přání největších pánů Florencie, spojenců vašich, vašeho otce, a ještě před ním pana Cosima, abyste si vzal, co vám náleží, což není nic víc ani nic méně než řízení strany Medicejských a vláda Florencie.“ Gentile de' Becchi šel bez zbytečných příkras přímo k věci. „Ano, můj pane, všichni ve Florencii na to čekají,“ potvrdil jako ozvěna Antonio Pucci. „Jakkoliv se to může zdát předčasné a netaktní, přišli jsme sem

¹⁸⁹ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 58. V originálním znění: „Suo padre aveva lasciato un vuoto immenso. Era stato amato da tutti, poiché era un uomo buono e intelligente, colto e amante dell'arte, che non aveva mancato di finanziare splendidamente. Negli anni del suo governo non tutti erano stati dalla sua parte, ma era comunque riuscito a mantenere l'egemonia dei Medici a Firenze.“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 296.)

¹⁹⁰ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 97,98.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 103.

¹⁹² HIBBERT, Ch. *Florencie*, s. 148.

¹⁹³ HIBBERT, Christopher. *Vzestup*, s. 123.

dnes, abychom vás požádali, abyste přijal pocty, které náležely vašemu otci a dědovi, protože ať už chcete nebo ne, vy jste Florencie.“¹⁹⁴

Lorenzo váhal a měl k tomu své důvody – byl velmi mladý, jen několik málo měsíců ženatý a ve svém věku měl jiné zájmy, než politický život:¹⁹⁵ „*Nebyl si jistý, že to chce přijmout a vzdát se veškeré svobody, jelikož věděl, že když se jednou tou cestou vydá, už nebude cesty zpět – tato kariéra ho navždy změní.*“¹⁹⁶ Nabídku nakonec ale přes svou nevoli Lorenzo přijal,¹⁹⁷ stejně tomu tak bylo i v románu: „*Lorenzo se zamyslel. Věděl, že nebude moct uniknout již napsanému osudu. Neměl na výběr, i když si pokoušel namlouvat opak. ... „Dobrá,“ souhlasil, „budu mužem, jakým chcete, abych byl, ale aby bylo jasné už teď – pokud vás mám vést, tak nepřijmu, abych byl jako můj otec nebo můj děd. Budu vůdce, ale po mém způsobu – ber, anebo nech být.*“¹⁹⁸

Výrazná část románu je věnována popisu spiknutí Pazziů, skutečné historické události, která se výrazně zapsala do dějin Florencie. Tato vzpoura byla předem plánovaná a promyšlená a byla uskutečněna nepřáteli Medicejských, kteří lačnili po smrti dvou hlavních představitelů Medicejských té doby, Lorenza a jeho bratra Giuliana, a to z různých důvodů, ať už mocenských či osobních.¹⁹⁹ Hlavními postavami tohoto spiknutí byli Girolamo Riario (1443–1488), Francesco Salviati (1443–1478) a Francesco de' Pazzi (1444–1478).²⁰⁰ Dané postavy v románu taktéž vystupují. Girolamo Riario byl synovcem tehdejšího papeže Sixta IV., vlastním jménem Francesca della Rovere (1414–1484).²⁰¹ Stal se vládcem Imoly, a to právě za pomoci svého strýce, který mu zajistil

¹⁹⁴ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 59. V originálním znění: „*Fu quando la servitù gli annunciò una visita che capì che anche quell'ultimo scampolo di sogno si sarebbe lacerato. ... „D'altra parte,“ riprese Becchi, „non v'è chi non veda quanto Firenze abbia bisogno di voi, soprattutto in questo momento. In tal senso, anzi, io reco le preci dei maggiori signori di Firenze, alleati vostri e di vostro padre e di messer Cosimo prima di lui, affinché prendiate ciò che vi spetta, che è niente di più e niente di meno che la guida del partito mediceo e il governo di Firenze.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 297, 298.).

¹⁹⁵ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 123.

¹⁹⁶ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 61. V originálním znění: „*Non era certo di voler accettare, rinunciando a ogni libertà, poiché una volta imboccata quella via sapeva che non sarebbe più potuto tornare indietro: una carriera come quella lo avrebbe cambiato per sempre.*“ (STRUKUL, Matteo. *I Medici: La saga completa*, s. 298, 299.)

¹⁹⁷ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 123.

¹⁹⁸ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 61, 62. V originálním znění: „*Lorenzo ci pensò su. Sapeva che non avrebbe potuto sottrarsi a quel destino già scritto. Non aveva scelta, anche se provava ad a illudersi del contrario. ... „D'accordo,“ disse, „sarò l'uomo che vorrete io sia, ma ricordatevi fin d'ora che, se devo guidarvi, allora non acceterò di essere come mio padre o mio nonno prima di lui. Sarà un capo, ma a modo mio: prendere o lasciare.*“ (STRUKUL, Matteo. *I Medici: La saga completa*, s. 300, 301.).

¹⁹⁹ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 131.

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Tamtéž, s. 128, 129.

půjčku v bance florentské rodiny Pazziů.²⁰² Nejprve se ale obrátil na banku patřící rodu Medici, Lorenzo se ale poskytnutí půjčky čtyřicet tisíc dukátů obával, neboť považoval situaci za velmi nebezpečnou – Girolamovi Riariovi by Imola sloužila jako základna pro výboje v Romagni, byl totiž kapitánem papežského vojska.²⁰³

Shodně situaci v románu popisuje také Strukul, jediným rozdílem je částka, která se liší o deset tisíc dukátů: „*Francesco (Pazzi, poznámka E. K.) se včas zarazil. Nebylo by vhodné připomínat, že právě jeho rodina půjčila papeži třicet tisíc dukátů, aby si Girolamo Riario mohl koupit signorii Imolu.*“²⁰⁴ O hrozícím nebezpečí vedou dialog postavy Lorenza, jeho bratra Giuliana a Gentile de' Becchiho: „*Girolamo Riario je novým pánem Imoly,*“ řekl. „*Je vám určitě jasné, co tato skutečnost znamená.*“ „*Že se nám teď ten hejsek bude snažit zneprjemnit život,*“ konstatoval Lorenzo. ... „*Ale co nám může odtamtud dělat? Myslím z Imoly?*“ zeptal se s jistou bezelstností a náznakem špatně skrývaného znepokojení Giuliano. „*Poté, co papež jmenoval Pietra Riaria florentským arcibiskupem, se teď zaměřil na to, aby měl válečného psa i na severu.*“²⁰⁵ Kromě podpory ze strany papeže a také Pazziů, kteří ochotně poskytli jeho strýci půjčku, získal Girolamo mocné spojence, rodinu Sforziů, a to díky výhodnému sňatku s Caterinou Sforzovou.²⁰⁶ Stejnou skutečnost konstatuje v románu *Muž u moci* také Strukul: „*Může počítat s papežským vojskem. A asi se brzy ožení s Caterinou Sforzovou.*“²⁰⁷

K pokusu o vraždu Lorenza a Giuliana Medicejských došlo v neděli 26. dubna 1478, při mši sloužené v katedrále Santa Maria del Fiore.²⁰⁸ Čtyři vrazi – Francesco Pazzi, Bernardo Bandini a dva kněží, Antonio Maffei a Stefano da Bagnone, při cinknutí oltářního zvonku využili sklopených zraků Medicejských a provedli výpad směrem

²⁰² Tamtéž, s. 129.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 160. V originálním znění: „*Francesco (Pazzi, poznámka E. K.) si fermò in tempo. Non sarebbe stato elegante ricordare che proprio la sua famiglia aveva prestato al pontefice trentamila ducati per consentire a Girolamo Riario di comprare la Signoria di Imola.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 369.).

²⁰⁵ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 142. V originálním znění: „*Girolamo Riario è il nuovo signore di Imola,*“ disse. „*Sapete perfettamente che cosa significhi un fatto come questo.*“ „*Che ora quel damerino si preparerà a darci qualche grattacapo,*“ osservò Lorenzo.... „*Ma che cosa può fare da lì? Intendo dire, da Imola?*“ domandò con un certo candore, e una punta di malcelata inquietudine, Giuliano. „*Di certo, dopo aver nominato Pietro Riario arcivescovo di Firenze, ora il pontefice punta ad avere un cane da guerra a settentrione.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 355.).

²⁰⁶ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 129.

²⁰⁷ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 143. V originálním znění: „*Può contare sull'esercito pontificio. E pare che sia prossimo a sposare Caterina Sforza.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 356.)

²⁰⁸ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 136.

k tělům svých nepřátel.²⁰⁹ Lorenzo zásah neobratných kněží přežil, byl raněn na krku, Giuliano ale útoku svých vrahů podlehl.²¹⁰

Celá událost, která se odehrála v katedrále, je velmi věrně popsána také v románu. Strukul popisuje vraždu postavy Giuliana de' Medici takto: „*Pocítil (Lorenzo, poznámka E. K.), jak ho něco řízlo do krku. Nechápal, o co se jedná, a sáhl si na to místo rukou. Podíval se na ni a uviděl, že je potřísněná krví. Mezitím před ním, uprostřed lodě, zasypával Francesco de Pazzi ranami již bezvládné bratrovo tělo.*“²¹¹ Lorenzův život zachránili obyvatelé města, kteří po událostech, které se odehrály v katedrále, vzbouřence pronásledovali a pobili.²¹² Anarchii, která poté ve městě nastala popisuje v románu Strukul velmi věrně. Uvést lze například odsouzení postav představujících Francesca de' Pazzi, jeho strýce Jacopa a pisánského arcibiskupa Francesca Salviatiho: „*Když ho dovedli k oknu (Francesca Salviatiho, poznámka E. K.), byl předán popravčímu, ten mu přetáhl smyčku na krk a zajistil druhý konec provazu k železnému kruhu upevněnému k oknu. Nakonec ho popravčí nadzvedl a vyhodil ho ven. ... Bylo slyšet hrozivé zapraskání. V tichu, které nastalo, byl jasně slyšet zvuk, jako by dřevěná hůl praštila do tvrdé slupky dýně. ... Tělo se nestihlo ani zhoupnout, když ho Jacopo Bracciolini a Francesco de' Pazzi následovali.*“²¹³ Giuliano Medicejský byl pohřben na den Nanebevzetí v chrámu San Lorenzo.²¹⁴ O pohřbu postavy Giuliana v románu žádná zmínka není.

Děj románu končí v září roku 1479, tedy necelých dvacet let před Lorenzovou smrtí.²¹⁵ Lorenzo Medicejský zemřel 8. dubna 1492 na následky nemoci, která byla v jeho

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Tamtéž, s. 139.

²¹¹ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 278. V originálním znění: „*Avvertì (Lorenzo, poznámka E.K.) qualcosa sfregiargli il collo. Non riuscì a capire di cosa si trattasse e portò la mano alla gola. La guardò e la vide imbrattata di sangue. Nel frattempo, di fronte a lui, al centro della navata, Francesco de' Pazzi stava riempiendo di coltellate il corpo ormai esanime di suo fratello.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 444, 445.).

²¹² HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 140.

²¹³ STRUKUL, M. *Medicejští: Dynastie u moci*, s. 297, 298. V originálním znění: „*Una volta condotto alla finestra, venne consegnato (Francesco Salviati, poznámka E. K.) al boia che gli mise il cappio al collo, assicurando l'altro capo della corda a un anello di ferro, infisso alla finestra. Infine, il carnefice lo prese di peso e lo scaraventò fuori. ... Nel silenzio, calato all'improvviso, lo si sentì netto come se un bastone di legno avesse battuto sulla dura scorza d'una zucca. Un istante dopo, il corpo di Francesco Salviati andava a sbattere contro la facciata del palazzo. La lingua violacea penzolava in un'ultima smorfia oscena. Non fece in tempo a dondolare che Jacopo Bracciolini e Francesco de' Pazzi lo seguirono in quel carnevale di morte.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 297, 298.).

²¹⁴ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 144.

²¹⁵ STRATHERN, P. a D. PERKINS. *The Medici*.

rodině dědičná, na dnu.²¹⁶ Stejnou chorobou trpěl i jeho otec, kterému se dokonce říkalo Piero Dnavý.²¹⁷

4.2 Osobnostní rysy

Lorenzo Medicejský byl vládcem Florencie, hlavou medicejské banky, renesančním umělcem, ale i manželem a otcem. Jeho postava je v románu vykreslena z několika různých pohledů.

Strukul se v románu *Muž u moci* (*Un uomo al potere*) v první řadě věnuje vztahu postav Lorenza Medicejského s jeho manželkou Claricí Orsiniovou a dále i s jeho milenkou Lucrezií Donatiovou (1447–1501). Jak je již zmíněno výše, Lorenzo se oženil s Claricí, Římkou z velmi bohatého rodu Orsini.²¹⁸ Historické prameny uvádí, že Lorenzo neměl o manželství s Claricí velký zájem, svatba se dokonce odehrála v zastoupení.²¹⁹ Dne 10. prosince 1467 na obřad do Říma dorazil Lorenzův bratranec Filippo de' Medici (1426–1474), pisánský arcibiskup.²²⁰

O svatbě postav v zastoupení se Strukul v románu nezmiňuje. Vykresluje ale pocity postavy vyobrazující Lorenza Medicejského v momentě, kdy ho jeho matka Lucrezia o výhodném sňatku informovala: „*Ale Lorenzo o tom nebyl přesvědčený. Ani trochu. Jistě, chápal veřejné zájmy, nebyl bláhový, ale na druhou stranu to, co se říkalo o jeho budoucí manželce, ho vůbec neuchvátilo. Zdálo se, že to byla pobožná úzkostlivá a úslužná žena. To byly zajisté nezanedbatelné ctnosti, ale nic pro něj. Jak by se spolu mohli shodnout?*“²²¹

Christopher Hibbert v knize *Florence: Životopis města* uvádí, že bylo jejich manželství naplněno láskou: „*Manžel si ji však zamiloval a ona jeho také, ... Porodila mu deset dětí a jak se zdá, vyrovnala se jak s Lorenzovým romantickým dobrodružstvím s Lucrezií Donatiovou, tak i jeho nevěrami s dalšími mladými dámami; ...*“²²² Dle historiografie tedy Lorenzo Medicejský udržoval milenecký vztah s Florent'ankou

²¹⁶ BUSI, G. *Lorenzo de' Medici*.

²¹⁷ Tamtéž.

²¹⁸ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 112.

²¹⁹ BUSI, G. *Lorenzo de' Medici*, s. 51.

²²⁰ Tamtéž.

²²¹ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s. 19. V originálním znění: „*Ma Lorenzo non ne era convinto. Per nulla. Certo, capiva la ragion di Stato, non era uno sprovveduto, ma d'altra parte quel che si diceva della sua futura sposa non lo affascinava per niente. Pareva una donna pia, meticolosa, attenta: virtù certo non disprezzabili ma che non erano quelle che interessavano a lui. Come avrebbero potuto andare d'accordo?*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 271.).

²²² HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 145.

Lucrezii Donatiovou. Mimomanželský vztah udržuje i postava Lorenza Medicejského v románu, a to s tím rozdílem, že v románu je Lucrezie jeho jedinou milenkou. Lorenzův milenecký vztah využil Strukul ke zvýšení emocionálního napětí románu. V díle *Muž u moci* popisuje strádání Lorenzovy manželky. Navíc ale vykresluje Clarici Orsini jako postavu se sebevražednými sklony. Popisuje sebepoškozování, které jí pomáhalo překonat úzkostné pocity: „*Jako pokání si ničila vlastní tělo. Nekonečná síť červených šrámů se zaschlou krví pod oblečením byla stále hustší.*“²²³ V historiografii jsou nicméně informace potvrzující Clariciny sklony k sebepoškozování nedohledatelné, a proto se zde pravděpodobně jedná o jednu ze Strukulových odchylek od známé historické reality.

S Claricí měl Lorenzo Medicejský deset dětí, z nichž se dospělosti dožilo šest.²²⁴ Po Lorenzově smrti jeho místo v čele rodiny zaujal nejstarší syn Piero de' Medici (1472–1503), který po dvou letech prohrál mocenský souboj s Girolamem Savonarolou (1452–1498).²²⁵ Giovanni de' Medici, jeho mladší syn, se stal papežem Lvem X.²²⁶ Shodně zachycuje počet i jména dětí Strukul v románu: „*Lucrezia, její prvorozená dcera, byla pěkná plavovlasá dívka se světlou pletí a různolicími tvářemi. ... Druhorozený syn Piero rostl rychle a byl silný jako býček. Maddalena a Contessina Beatrice byly sladké dívky. Před rokem se narodil Giovanni a vzápětí se díky svému rozkošnému kouzlu stal jejím oblíbencem.*“²²⁷

Lorenzo měl významnou roli také ve správě Florentské republiky. Nebyl sice jejím vládcem, ale díky rodinnému bohatství a s ním spojeným vlivem zastával ve městské radě významné místo. Lorenzo se těšil také oblibě mezi florentským obyvatelstvem, které jeho neoficiální pozici vládce Florencie uznávalo.²²⁸ Tato skutečnost je vykreslena také v románu *Muž u moci*: „*Podporovali ho (Lorenza, poznámka E. K.) skandováním. „Koule! Koule! Koule!“ křičeli, aby zdůraznili, že spíš,*

²²³ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Muž u moci*, s. 200. V originálním znění: „... in espiazione: mortificava la carne. Sotto la veste, l'infinita rete di tagli rosseggianti e incrostati di sangue sul petto si era fatta ancora più fitta.“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 397.)

²²⁴ HIBBERT, Ch. *Florence*, s. 145.

²²⁵ ČERNÝ, V. a J. PELÁN. *Italská renesanční literatura*, s. 302.

²²⁶ Tamtéž.

²²⁷ STRUKUL, M. *Medicejští*, s. 201. V originálním znění: „*Lucrezia, la sua primogenita, era una bella bambina dai capelli biondi e la pelle chiara, le gote sempre pronte a imporporarsi. ... Piero, il secondo, stava crescendo forte come un torrello, mentre Maddalena e Contessa Beatrice erano dolcissime. L'anno prima era nato Giovanni e in quel momento, grazie anche al suo irresistibile fascino di cucciolo, era il suo preferito.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 397.)

²²⁸ HIBBERT, Ch. *Vzestup*, s. 125.

než Rada osmi to byl hlavně Lorenzo Medicejský, kdo stanovil trest Bernardovi Nardimu a jeho aroganci.“²²⁹

Důležitým rysem Lorenza Medicejského, jako historické osobnosti, je jeho láska k umění. Nejenže byl Lorenzo podporovatelem architektů, malířů, sochařů a dalších umělců, které hostil na svém dvoře, ale byl rovněž aktivním umělcem. Je jedním z hlavních představitelů renesančního básnictví psaného v národní řeči, v jeho případě tedy v toskánském dialektu.²³⁰ Je proto zarážející, že postavě Lorenza v románu *Muž u moci* rysy talentovaného básníka chybí. Strukul se v románu o jeho umělecké činnosti zmiňuje pouze párkrát a jen okrajově: „*Nenávist a bolest, které ji (Clarici, poznámka E. K.) zaplňovaly, byly plodem její zoufalé potřeby ho milovat. Lorenzo ji ale už teď ignoroval: samozřejmě vybraným způsobem, s vlídností, ale už pro něj nic neznamenal. Mnohem raději trávil volný čas s umělci a intelektuály. ...*“²³¹ Úryvky jeho básní či scény popisující postavu Lorenza, jak se věnuje uměleckým aktivitám v románu úplně chybí.

Lorenzo se zasloužil o vznik renesance. Na svém dvoře svými zakázkami zaměstnával mnoho florentských umělců. Strukul ale v románu velkolepost jeho dvora příliš nepopisuje. V *Poznámkách autora (Nota dell'autore)* románu *Muž u moci* zmiňuje, že stejně jako Lorenzo de' Medici, je hlavní postavou románu i Leonardo da Vinci (1452–1519).²³² Ten pro Lorenza de' Medici pracoval. Stejně tomu je i v románu. Postava kontroverzního umělce je zaměstnáván Lorenzem Medicejským: „*Protože popírání svobody druhých je hanbou. Z toho důvodu se rozhodl pracovat pro Lorenza Medicejského, jelikož v něm před nějakým časem odhalil inteligentního a svěhlavého muže, nikoliv tyрана nebo válečníka.*“²³³ V části s názvem *Poznámky* v české verzi románu překladatelka uvádí na pravou míru fakt, že v období, které román zobrazuje, byl Leonardo ale ještě příliš mladý a je nepravděpodobné, že by jeho vynálezy dosahovaly

²²⁹ STRUKUL, M. *Medicejští*, s. 77. V originálním znění: „*Li senti scandire con forza il loro appoggio. „Palle! Palle! Palle!“ rumoreggiavano, a sottolineare come fosse stata una scelta di Lorenzo de' Medici più che degli Otto di Guardia a determinare la punizione di Bernardo Nardi e della sua arroganza.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 310.).

²³⁰ ČERNÝ, V. a J. PELÁN. *Italská renesanční literatura*, s. 302.

²³¹ STRUKUL, M. *Medicejští*, s. 200. V originálním znění: „*Mentre teneva le mani giunte, Clarice si lasciò andare a un sorriso amaro: Dio, quanto lo odiava! E quel veleno, quel dolore che la riempiva era figlio del suo disperato bisogno di amarlo. Invece Lorenzo, ormai, la ignorava: con educazione, con gentilezza, certo, ma per lui non rappresentava più niente. Preferiva di gran lunga trascorrere il suo poco tempo libero con artisti e intellettuali.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 396.).

²³² STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Muž u moci*, s. 355.

²³³ STRUKUL, M. *Medicejští*, s. 23. V originálním znění: „*Poiché solo quello v'era nella negazione di libertà altrui: vergogna. Per questa ragione aveva deciso di lavorare per Lorenzo de' Medici, poiché in lui, qualche tempo prima, aveva scorto lo sguardo d'un uomo intelligente e caparbio, ma non di un tiranno o un signore della guerra.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s.274.).

takové kvality, jakou zobrazuje román: „*Zbraně, které by měly takový potenciál, by spíše odpovídaly jeho vynálezům z mnohem pozdější doby.*“²³⁴ Jedná se tedy o jednu z historických nepřesností ve Strukulově románu.

Dalšími umělci, kteří pracovali na Lorenzově dvoře a které Strukul ve svém románu okrajově zmiňuje, jsou Andrea del Verrocchio, umělec, u kterého byl v učení právě Leonardo da Vinci,²³⁵ dále Sandro Botticelli, Lorenzo Ghiberti, Lorenzo di Credi, Giovanni di Bartolomeo, Bartolomeo di Fruosino a Pietro Perugino. Výrazněji si Strukul v románu ale všímá pouze již zmiňovaného Leonarda da Vinci, ostatní umělci buď v románu vystupují pouze jako vedlejší postavy, nebo v románu vůbec nevystupují a jsou zmíněni jen v dialogích. Tuto skutečnost lze ukázat například následujícím úryvkem: „*Byla to výzva, jež by každého rozechvěla, neboť některé pokusy jeho předchůdců skončily fiaskem –počínaje Giovannim di Bartolomeem a Bartolomeem di Fruosinem, kteří vytvořili nádherný měděný podstavec, jenž měl tvořit základ pro položení koule.*“²³⁶

Mezi nezminěné, ale zároveň výrazné osobnosti Lorenzova dvora patří ale například Filippino Lippi, či Antonio Pollaiuolo, kterého údajně Lorenzo považoval za největšího světového mistra.²³⁷ Autor v díle hlouběji nepojednává ani o postavě Sandra Botticelliho (1444–1510), který byl výraznou florentskou postavou renesanční Itálie i samotného medicejského dvora. V románu jako postava nevystupuje, je o něm pojednáváno jen jako o florentském umělci: „*Všichni víme o nevěrnosti Lorenza Medicejského, o jeho chlípné a šílené lásce k Lucrezii Donatiové, o jeho přátelství s umělcem podezřelým ze sodomie, Leonardem da Vincim, a jeho uznávání nemravného umění Sandra Botticelliho.*“²³⁸ Botticelli patřil do bližšího okruhu Lorenzových přátel,²³⁹ o čemž ale mlčí.

Strukul však v některých pasážích pojednává o uměleckých dílech poměrně detailně, čímž dokazuje svou znalost daných uměleckých děl, autorů či výtvarných

²³⁴ STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Muž u moci*, s. 366.

²³⁵ HIBBERT, Ch., *Florence*, s. 164.

²³⁶ STRUKUL, M. *Medicejští, Muž u moci*, s. 81. V originálním znění: „*La sfida era di quelle da far tremare i polsi, giacché chi lo aveva preceduto aveva anche fallito, a cominciare da Giovanni di Bartolomeo e Bartolomeo di Fruosino, che avevano realizzato il meraviglioso bottone in rame che avrebbe costituito la base sulla quale poggiare la palla.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 313.).

²³⁷ HIBBERT, Christopher. *Florence*, s. 164.

²³⁸ STRUKUL, M. *Medicejští: Muž u moci*, s.249. V originálním znění: „*Tutti sappiamo delle infedeltà del Magnifico, del suo amore lascivo e folle per Lucrezia Donati, delle sue amicizie con un artista sospettato di sodomia come Leonardo da Vinci e del suo apprezzamento per l'arte licenziosa di Sandro Botticelli.*“ (STRUKUL, M., *I Medici: La saga completa*, s. 427.).

²³⁹ HIBBERT, Ch., *Florence*, s. 164.

technik: „*Prohlížela si (Clarice, poznámka E.K.) Průvod tří králů. Jak dobře tu fresku znala. Mohla by ji popsat se zavřenýma očima. Pomyslela si, kolik je v ní ukryto pokrytectví. ... Navzdory vzteku, pocitu zmaru a osamění, které ji každodenní život přinášel, nemohla ignorovat nádheru té fresky. Benozzo Gozzolli se překonal. Použití prášku z lapis lazuli na modrém pozadí, třpytící se laky, jiskření zlata ve slabém červeném světle svíci – nekonečná fantazie takové nádhery, že brala dech.*“²⁴⁰ Lorenzo umělcům nemohl zadávat tolik zakázek, kolik jich zadával jeho děd Cosimo, úzkostlivě se ale staral o to, aby florentští umělci získali zakázky v jiných městech.²⁴¹

Lidé, mezi kterými se dále Lorenzo pohyboval a kteří v románu úplně chybí, jsou humanisté. Nejenže byl Lorenzo finančním podporovatelem umění, ale v uměleckých kruzích se také sám pohyboval, a mezi jeho přátele nepatřili jen malíři a sochaři, nýbrž také humanisté, spisovatelé, básníci, vědci a filozofové. Do jeho nejbližšího okruhu přátel náleželi básníci Angelo Poliziano a Luigi Pulci,²⁴² kteří v románu jako postavy zcela chybí. O Polizianovi je v díle pouze jedna zmínka: „*Ale pak, když viděla, jak ho Braccio Marelli a Agnolo Poliziano nesou nahoru po schodech v náruči, oněměla.*“²⁴³

Lorenzo de' Medici, vnuk Cosima de' Medici, byl klíčovou postavou florentských dějin. Byl neoficiálním vládcem florentské republiky patnáctého století, mimo to ale také manželem, milencem a otcem svých dětí, v neposlední řadě také umělcem. Vystihnouti jeho osobnostních rysů je velmi těžkým úkolem, které si žádá výbornou znalost historiografie, ale i představivost. Strukul se o takový popis v románu pokusil a je nutné zmínit, že ačkoliv je v románu velké množství historických skutečností zachováno a věrně popsáno, důležitá stránka Lorenzovy osobnosti jakožto básníka, v díle absentuje. Strukul vyobrazil románovou postavu jako mladého a mocného vladaře, zamilovaného do své milenky, který díky rodinným finančním prostředkům zveleboval město prostřednictvím zakázek u renesančních umělců té doby. Sám se tudíž o rozvoj renesance zasloužil.

²⁴⁰ STRUKUL, M. *Medicejští*, s. 199. V originálním znění: „*Guardò si (Clarice, poznámka E.K.) Il viaggio dei Magi. Conosceva quell'affresco così bene. Avrebbe potuto descriverlo a occhi chiusi. E pensò a quanta ipocrisia vi fosse racchiusa. ... lausura che la sua vita le consegnava ogni giorno, non poteva ignorare lo splendore dell'affresco. Benozzo Gozzoli si era superato: l'uso della polvere di lapislazzuli per i fondali azzurri, le lacche scintillanti, lo sfavillio dell'oro negli intarsi e baluginante alla luce fioca e rossa delle candele, tutta l'infinita fantasia era di una tale magnificenza da lasciare senza parole.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s.396)

²⁴¹ HIBBERT, Christopher. *Florence*, s. 164.

²⁴² Tamtéž, s. 163.

²⁴³ STRUKUL, M., *Medicejští, Muž u moci*, s.303. V originálním znění: „*Ma poi, quando l'aveva visto portato a braccia su per le scale da Braccio Martelli e Agnolo Poliziano, era ammutolita.*“ (STRUKUL, M. *I Medici: La saga completa*, s. 464.)

5 Medicejští jako pop-kulturní téma

Dějiny rodu Medici, jež byly inspirací pro vznik historických románů Mattea Strukula, jsou jednou z důležitých kapitol italské historie. Nejen Strukul, ale i mnozí další italští i zahraniční umělci se pokusili vytvořit fikční obraz této bankéřské rodiny. Medicejští se tedy v současnosti stali pop-kulturním tématem. Jejich historie si všímá krásná literatura, ale také kinematografie. Následující kapitola nabídne stručný pohled na italskou i světovou krásnou literaturu a filmy a seriály pojednávající o rodině Medicejských.

Nejen současná italská fikce, ale i zahraniční autoři zobrazují ve svých románech dějiny tohoto rodu nebo se pouze nechávají inspirovat osudy jeho představitelů. Za jedno z nejvýraznějších děl jak na italském, tak na světovém knižním trhu, se dá považovat pojednaná Strukulova tetralogie *I Medici*, která je stěžejním tématem této práce. Jednotlivé díly se po vydání postupně staly italskými bestsellery a byly přeloženy do několika světových jazyků, včetně českého jazyka. Dalším italským autorem, který o Medicejských napsal beletristické dílo je Michele Gazo. Román s názvem *I Medici: Lorenzo Il Magnifico*²⁴⁴ byl vydán v roce 2018 milánským nakladatelstvím *Mondadori*.

Jedním ze zahraničních autorů, kterého inspirovaly dějiny slavného rodu, je německý spisovatel Rainer Maria Schröder. Jeho dílem je trojice historických románů s názvy *Die Medici-Chroniken: Hüter der Macht*,²⁴⁵ *Die Medici-Chroniken: Der Pate von Florenz*²⁴⁶ a *Die Medici-Chroniken: Das Erbe des Clans*.²⁴⁷ Do českého jazyka byla trilogie přeložena Janem Hlavičkou a vydána *Nakladatelstvím Brána* v Praze pod názvy *Kronika rodu Medicejů: Strážci moci*,²⁴⁸ dále *Kronika rodu Medicejů: Kmotr z Florencie*²⁴⁹ a třetí díl jako *Kronika rodu Medicejů: Dědictví klanu*.²⁵⁰

²⁴⁴ GAZO, Michele. *I Medici: Lorenzo Il Magnifico*. Milano: Mondadori, 2018. ISBN 9788804705994.

²⁴⁵ SCHRÖDER, Rainer Maria. *Die Medici-Chroniken: Hüter der Macht*. Würzburg: Arena, 2010. ISBN: 9783401063508.

²⁴⁶ SCHRÖDER, Rainer Maria. *Die Medici-Chroniken: Der Pate von Florenz*. Würzburg: Arena, 2010. ISBN: 9783401061993.

²⁴⁷ SCHRÖDER, Rainer Maria. *Die Medici-Chroniken: Das Erbe des Clans*. Würzburg: Arena, 2011. ISBN: 9783401062013.

²⁴⁸ SCHRÖDER, Rainer Maria, Jan HLAVIČKA. *Kronika rodu Medicejů: Strážci moci*. Praha: Nakladatelství Brána, 2011. ISBN 9788072435272.

²⁴⁹ SCHRÖDER, Rainer Maria, Jan HLAVIČKA. *Kronika rodu Medicejů: Kmotr z Florencie*. Praha: Nakladatelství Brána, 2012. ISBN 9788072435760.

²⁵⁰ SCHRÖDER, Rainer Maria, Jan HLAVIČKA. *Kronika rodu Medicejů: Dědictví klanu*. Praha: Nakladatelství Brána, 2013. ISBN 9788072436187.

Dalším fikčním dílem, ve kterém se autor nechal inspirovat dějinami rodu Medici je thriller *The Medici Secret*²⁵¹ britského spisovatele Michaela Whitea odehrávající se však zároveň v moderní době. Příběh Cosima Medicejského je v tomto případě pouze volnou inspirací. Dílo bylo v témže roce Vladimírem Novákem přeloženo do českého jazyka pod názvem *Tajemství Medicejů* a vydáno v Nakladatelství Brána.²⁵²

Velký počet děl literární fikce inspirované Medicejskými se věnuje postavě Kateřině Medicejské. Jedním z nejvýraznějších příkladů je *The Confessions of Catherine de Medici: A novel*.²⁵³ Jedná se o dílo španělsko-amerického spisovatele jménem C. W. Gortner z roku 2010, které se dočkalo překladů do několika jazyků. Dalším výrazným příspěvkem je historický román z roku 2010 od americké spisovatelky Jeanne Kalogridis s názvem *The Devil's Queen: A Novel of Catherine de Medici*.²⁵⁴

Lze také jmenovat dílo pojednávající o osudech této členky rodu Medicejských, jímž je *Duchessina: A Novel of Catherine de' Medici* americké autorky Carolyn Meyer.²⁵⁵ Nakonec se jeví jako vhodné zmínit trilogii s názvem *Catherine de' Medici Trilogy* britské spisovatelky Eleanor Alice Burford Hibbert, která ji napsala pod pseudonymem Jean Plaidy. Všechny tři díly s názvy *Madame Serpent*,²⁵⁶ *The Italian Woman*,²⁵⁷ a *Queen Jezebel*²⁵⁸ byly přeloženy Jarmilou Kratochvílovou do českého jazyka pod názvy *Žárlivá Kateřina*,²⁵⁹ *Travička Kateřina*²⁶⁰ a *Královna Kateřina*.²⁶¹

O florentské rodině Medicejských pojednává také kinematografie. Rod je častým tématem hlavně filmů dokumentárních. Lze jmenovat například britsko-americký čtyřdílný dokumentární seriál z roku 2004 s názvem *Medici: Godfathers of the Renaissance*.²⁶² Seznam fikčních filmů vyobrazujících dějiny rodu Medici naopak není příliš dlouhý. Nejstarším dokladem je italský film z roku 1912 s názvem *Un amore di Pietro de' Medici* režírovaný Giuseppem Petraim.²⁶³ Jedná se o černobílý němý film,

²⁵¹ WHITE, Michael. *The Medici Secret*. New York: Bantam, 2008. ISBN 9780099571155.

²⁵² WHITE, Michael. *Tajemství Medicejů*. Praha: Nakladatelství Brána, 2008. ISBN: 9788072433582.

²⁵³ Poprvé vydáno v roce 2010 vydavatelstvím Ballantine Books.

²⁵⁴ Poprvé vydáno v roce 2010 vydavatelstvím St. Martin's Griffin.

²⁵⁵ Poprvé vydáno v roce 2007 vydavatelstvím Harcourt.

²⁵⁶ Vydáno v roce 1951.

²⁵⁷ Vydáno v roce 1952.

²⁵⁸ Vydáno v roce 1953.

²⁵⁹ Vydáno v roce 2012.

²⁶⁰ Vydáno v roce 2012.

²⁶¹ Vydáno v roce 2013.

²⁶² IMDb. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0392433/> (přístup 19. 4. 2022).

²⁶³ IMDb. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0296506/> (přístup 19. 4. 2022).

který pojednává o Donu Pietrovi Medicejském, synovi druhého toskánského velkovévodovy Cosima I. Medicejského.

Mezi další italské filmy první poloviny dvacátého století patří *Lorenzino de' Medici* z roku 1935, jehož režisérem je Guido Brignone²⁶⁴ a *Giuliano de' Medici*, film o osudech Giuliana de' Medici, mladšího bratra Lorenza Medicejského natočený v roce 1941, jehož režisérem je Ladislao Vajda.²⁶⁵ Nejnovějším filmem s tematikou dějin rodu Medicejských je koprodukční počín několika zemí, konkrétně Itálie, Francie, Německa a Bulharska. Film se jmenuje *Il mestiere delle armi* a byl natočen v roce 2001. Režiroval jej italský režisér Ermanno Olmi.²⁶⁶

Od druhé poloviny dvacátého století se dějiny rodu Medicejských staly námětem také několika seriálů. Jedním z nich je televizní pořad s názvem *L'età di Cosimo de Medici* z roku 1973. Jedná se o italský seriál o třech epizodách zobrazující dobu vlády Cosima Medicejského. Nejnovější fikční sérií je italské historické drama z roku 2020 s názvem *L'ultima de' Medici* pojednávající o Anně Marii, poslední Medicejské. Nejsledovanějším seriálem vyobrazujícím rod Medici je ale seriál britsko-italské koprodukce s názvem *I Medici*.²⁶⁷ Jedná se o historické drama o třech sériích a celkem dvaceti čtyřech epizodách. Ačkoliv se téma týká italské historie a jeho premiéra proběhla přímo ve Florencii, původním jazykem tohoto seriálu je angličtina. Tvůrci seriálu jsou Nicholas Meyer (*1945) a Frank Spotnitz (*1960), američtí scénáristé.²⁶⁸

Mezi nejvýraznější herce vystupující v seriálu patří Američan Dustin Hoffman (*1937) jako Giovanni de' Medici, dále Skot Richard Madden (*1986) jako Cosimo de' Medici, či Brit Daniel Sharman (1986–) jako Lorenzo de' Medici.²⁶⁹ V seriálu vystupuje i několik italských herců, např. Alessandra Mastronardi (*1986), která ztvárnila postavu Lucrezie Donatiové. Seriál poměrně věrně zachycuje období vlády Cosima a posléze Lorenza Medicejských, sleduje osudy jejich životů a události, které se za jejich života udály. Tvůrci v seriálu poměrně věrně zachytili například spiknutí Pazziů a vraždu Giuliana de' Medici, nebo Lorenzovu lásku k umění, konkrétně básnictví, a také k Lucrezii Donatiové.

²⁶⁴ IMDb. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0026648/?ref_=nv_sr_srsrg_0 (přístup 19. 4. 2022).

²⁶⁵ IMDb. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0032532/?ref_=fn_al_tt_1 (přístup 19. 4. 2022).

²⁶⁶ IMDb. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0245276/?ref_=fn_al_tt_1 (přístup 16. 4. 2022).

²⁶⁷ IMDb. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt5057130/> (přístup 11. 4. 2022).

²⁶⁸ Tamtéž.

²⁶⁹ Tamtéž.

Nejen Matteo Strukul, ale i mnozí další umělci využili dějiny rodu Medicejských jako námět k vytvoření jejich fikčního obrazu v literatuře, nebo v kinematografii. V současné době však existuje možná až překvapivě malé množství beletristických knih pojednávajících o dějinách tohoto rodu. Nejčastěji si autoři volí za protagonistku Kateřinu Medicejskou, několik děl je věnováno i událostem, které se udály ve Florencii patnáctého století. Závěrečná kapitola tak práci uzavírá stručným seznámením s další beletristickou literaturou, filmy a seriály inspirovanými dějinami rodu Medicejských. Asi nejvýrazněji se v současnosti prosadil hvězdně obsazený seriál britsko-italské koprodukce s názvem *The Medici*. Vzhledem k tomu lze konstatovat, že rod Medicejských, jedno ze stěžejních témat italské historie, je v současnosti i pop-kulturním tématem.

Závěr

Cílem předložené práce bylo obsahově analyzovat dva historické romány současného italského spisovatele Mattea Strukula s názvy *I Medici: Una dinastia al potere* a *I Medici: Un uomo al potere* a komparovat dějiny rodu Medicejských, jak jsou zachyceny v současné historiografii s jejich fikčním obrazem ve Strukulových románech. Autorka se v práci zaměřila na dvě výrazné historické osobnosti rodu, na Cosima (1389–1464) a Lorenza (1449–1492) Medicejské, jež byli předobrazem románových postav Mattea Strukula a na jejich fikční obraz.

Úvodní kapitola této bakalářské práce byla věnována představení osobnosti autora analyzovaných románů, Mattea Strukula. Ten je profesorem na Link Campus University v Římě, členem neziskové organizace Historical Novel Society recenzující historickou fikci a uměleckým ředitelem několika literárních a kulturních festivalů pořádaných asociací Sugarpulp, jejíž je zakladatelem. Mezi typické žánry jeho tvorby patří romány noir a pulp, dále thrillery a mysteriózní romány. V posledních letech se Strukul věnoval především psaní románů historických, díky kterým se dočkal většího ohlasu ze strany čtenářů i literární kritiky. Díky podrobné analýze jeho tvorby lze tvrdit, že pro něj byla tetralogie s názvem *I Medici* odrazovým můstkem v jeho kariéře a jeho popularita aktuálně stále stoupá.

Druhá kapitola se zaměřila na tetralogii *I Medici* pojednávající o klíčových osobnostech florentského rodu Medici. V historických románech autor předvedl výbornou znalost popisovaných období. V závěru každého z dílů uvedl konkrétní prameny, které sloužily k jeho rešerši. Jejich stručný přehled je obsahem první podkapitoly, ale v budoucím výzkumu by bylo přínosné se na zmiňovaná díla zaměřit podrobněji. Autorka práce se v této kapitole rovněž věnovala popisu historického románu, jako žánru. Romány byly pozitivně přijaty kritikou i běžnými čtenáři, díky kterým se sága bezprostředně po vydání stala italským best-sellerem. V českém literárním prostředí neměly romány výraznější úspěch, nicméně jsou čtenáři na knižních portálech hodnoceny spíše pozitivně.

Třetí kapitola této práce se věnovala jedné z osobností rodu – Cosimovi Medicejskému, zakladateli rodinné banky. První podkapitola je konfrontací stručné biografie této historické osobnosti s životem beletristické postavy jménem Cosimo. Tyto

dva popisy jsou de facto shodné. Výsledkem autorčiny práce tedy nakonec není srovnání, ale pouze dokazování věrného vystižení událostí zvoleného úseku Cosimova života, které se v románu odehrály. Obdobná situace nastala i v první části kapitoly čtvrté, jež se věnovala životu hlavního protagonisty druhého z románů – Lorenzovi de' Medici. Dále je možné konstatovat, že Strukul nekladl velký důraz na vykreslení osobnostních rysů postav. Jako nejvýraznější odchylky od historiografického vyobrazení skutečných florentských vládařů lze jmenovat nedostatečné vykreslení Cosima jakožto bankéře a Lorenza jakožto literáta a mecenáše umění.

Závěrečná kapitola práci uzavřela stručným seznámením s další beletristickou literaturou, filmy a seriály inspirovanými dějinami rodu Medicejských. Asi nejvýrazněji se v současnosti prosadil hvězdně obsazený seriál britsko-italské koprodukce s názvem *The Medici*, o rodu ale pojednává velké množství dalších děl moderní kultury. Vzhledem k tomu lze konstatovat, že rod Medicejských, jedno z témat italské historie, je dnes tedy součástí pop-kultury a tématem dobře prodávaným na trhu.

Autorčiným záměrem bylo nabídnout komplexní pohled na vybrané Strukulovo dílo, jeho recepci, historické události patnáctého století spojené s rodinou Medicejských a na zachycení tohoto tématu jak v odborné, tak beletristické literatuře. Jednotlivé části této práce tedy dohromady skládají ucelený popis dvou románů současného italského spisovatele a poskytují čtenáři vhled do problematiky, jakým způsobem je rod Medici prezentován v současné italské fikci. V závěru práce lze konstatovat, že první polovina tetralogie velmi věrně zachycuje osudy Cosima a Lorenza Medicejských žijících ve Florencii patnáctého století. Zajímavou prací a námětem pro další milovníky literatury a historie by tedy byla obdobná analýza zbylých dvou románů, pojednávajících o Kateřině a Marii Medicejských, které se nicméně odehrávají ve Francii a vyžadují tak rovněž větší znalost francouzských dějin. Obdobnou kulturně-historickou a literární analýzu by si zajisté zasloužily i další, nejen Strukulovy, historické romány o renesanční Florencii patnáctého století.

Riassunto

Lo scopo di questa tesi di laurea era quello di analizzare il contenuto di due romanzi storici di Matteo Strukul, uno scrittore italiano contemporaneo, che si chiamano *I Medici: Una dinastia al potere* e *I Medici: Un uomo al potere*. L'obiettivo di questo lavoro era di confrontare la storia della famiglia Medici catturata in storiografia contemporanea con la sua immagine nei romanzi di Strukul. L'autrice di questa tesi di laurea si è concentrata su due importanti figure della famiglia – Cosimo (1389–1464) e Lorenzo (1449–1492) de' Medici, che furono le prefigurazioni due personaggi nei romanzi di Matteo Strukul e sulla loro immagine nei libri.

Il primo capitolo di questo lavoro è stato dedicato all'introduzione della personalità dell'autore dei romanzi analizzati – Matteo Strukul. Strukul è un professore alla Link Campus University di Roma, è un membro di una organizzazione non-profit che si chiama Historical Novel Society e che si impegna in recensioni dei romanzi storici, ed è direttore artistico di diversi festival letterari e culturali organizzati da Sugarpulp, di cui è il fondatore. Per il suo lavoro sono tipici romanzi del genere letterario noir e pulp, thriller e romanzi misteriosi. Negli ultimi anni Strukul lavora principalmente alla scrittura dei romanzi storici, grazie ai quali ha ricevuto un maggiore riscontro da parte dei lettori e anche della critica letteraria. Grazie ad un'analisi dettagliata del suo lavoro, si può affermare che la pubblicazione della tetralogia *I Medici* sia stata un trampolino di lancio per la sua carriera. La sua popolarità è ancora in aumento.

Il secondo capitolo si è concentrato sulla tetralogia *I Medici* che tratta delle figure chiave della famiglia fiorentina dei Medici. Strukul ha dimostrato un'ottima conoscenza dei periodi descritti nei romanzi storici. Alla fine di ogni volume elenca le fonti storiche che ha utilizzato per la sua ricerca. Il breve sommario di queste fonti è descritto nel primo sottocapitolo di questa tesi di laurea, ma sarebbe utile concentrarsi sui libri storici in modo più dettagliato nella ricerca futura. I romanzi sono stati accolti positivamente sia dalla critica letteraria sia dai lettori, rendendo la saga un best seller italiano subito dopo la sua uscita. Nell'ambiente letterario ceco, i romanzi non hanno avuto un successo marcato, tuttavia, i lettori hanno valutato la saga in modo piuttosto positivo sui portali di libri.

Il terzo capitolo di questo lavoro è stato dedicato a Cosimo de' Medici, il fondatore della banca medicea. Il primo sottocapitolo è stato un confronto di una breve biografia

di questo personaggio storico con la vita di un personaggio immaginario di nome Cosimo. Si può notare che queste due descrizioni sono quasi identiche. Per questo motivo il risultato di questo capitolo non è stato un confronto, ma una descrizione degli eventi della vita di Cosimo de' Medici, avvenuti nel romanzo. Una situazione simile si è verificata nella prima parte del quarto capitolo, che ha affrontato la vita del protagonista principale del libro *Un uomo al potere* – Lorenzo de' Medici. Inoltre, si può affermare che Strukul non ha sottolineato la descrizione delle caratteristiche dei personaggi. Le deviazioni più marcate rispetto alla rappresentazione storiografica dei veri regnanti fiorentini sono che Strukul non ha dipinto il personaggio di Cosimo come banchiere e negoziante e Lorenzo come scrittore e mecenate delle arti.

L'ultimo capitolo ha concluso la tesi di laurea con un breve sommario di altre opere ispirate alla storia della famiglia Medici a cui appartengono i libri di narrativa, i film e le serie televisive. L'opera più significativa al momento è probabilmente una serie televisiva della coproduzione italo-britannica costellata di star che si chiama *The Medici*. Ci sono però tanti altri film della cultura moderna che raccontavano la storia di questa famiglia. Detto questo, si può affermare che la famiglia Medici, uno dei temi importanti della storia italiana, fa ormai parte della cultura pop ed è un tema ben venduto sul mercato.

L'intenzione dell'autrice di questo lavoro era quello di fornire una penetrazione complessa nell'opera selezionata scritta da Matteo Strukul. Ha trattato dei libri della vista letteraria, degli eventi storici del XV secolo associati alla famiglia Medici e della cattura di questo argomento sia nella letteratura professionale sia in quella di narrativa. Le singole parti di questo lavoro insieme compongono una descrizione completa di due romanzi di uno scrittore italiano contemporaneo e forniscono al lettore uno spaccato di come la famiglia Medici è presentata nella narrativa italiana contemporanea. Al termine della tesi si può affermare che la prima metà della tetralogia coglie molto fedelmente i destini di Cosimo e Lorenzo Medici vissuti nella Firenze del Quattrocento. Un tema interessante per altri amanti della letteratura e della storia sarebbe quindi un'analoga analisi degli altri due romanzi, che trattano di Caterina e Maria dei Medici, che tuttavia si svolgono in Francia e richiedono quindi anche una maggiore conoscenza della storia francese. Altri romanzi storici, non solo di Strukul, sulla Firenze rinascimentale del Quattrocento, meriterebbero certamente un'analoga analisi storico-culturale e letteraria.

Seznam použitých zdrojů

Bibliografie

BURCKHARDT, Jacob. *Kultura renesance v Itálii*. Přeložil Vladimír ČADSKÝ. Praha: Rybka Publishers, 2013. ISBN 9788087067086.

BUSI, Giulio. *Lorenzo de' Medici: Una vita da Magnifico*. Milano: Mondadori, 2016. ISBN 978880404682332.

ČERNÝ, Václav a Jiří PELÁN. *Italská renesanční literatura: Antologie*. Praha: Karolinum, 2020. ISBN 9788024643434.

GAZO, Michele. *I Medici: Lorenzo Il Magnifico*. Milano: Mondadori, 2018. ISBN 9788804705994.

HIBBERT, Christopher. *Vzestup a pád rodu Medici*. Přeložila Alena HARTMANOVÁ. Praha: NLN nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 8071062014.

HIBBERT, Christopher. *Florencie: Životopis města*. Přeložil Michal Plzák. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 8071062588.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: Výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: Nakladatelství H & H Vyšehradská, 2002. ISBN 8073190206.

MACHIAVELLI, Niccolò. *Florentské letopisy*. Přeložil Štěpán ANDREAS. Praha: Odeon, 1975. Živá díla minulosti, sv.76.

MOCNÁ, Dagmar, Josef PETERKA a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Knihy nakladatelství Paseka, 2004. ISBN 807185669X.

STRATHERN, Paul a Derek PERKINS. *The Medici: Power, Money, and Ambition in the Italian Renaissance*. Connecticut: Tantor Media Inc, 2016. ISBN 9781494567163.

STRUKUL, Matteo. *La ballata di Mila*. Roma: Edizioni E/O, 2011. ISBN 9788866320166.

STRUKUL, Matteo. *I Medici: Una dinastia al potere*. Roma: Newton Compton Editori, 2016. ISBN 9788854194793.

STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Dynastie u moci*. Přeložila Petra Najmanová. Praha: Omega, 2017. ISBN 9788073906818.

STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Muž u moci*. Přeložila Petra Najmanová. Praha: Omega, 2018. ISBN 9788073906825.

STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Královna u moci*. Přeložila Petra Najmanová. Praha: Omega, 2018. ISBN 9788073906818.

STRUKUL, Matteo. *Medicejští: Úpadek rodiny*. Přeložila Petra Najmanová. Praha: Omega, 2020. ISBN 9788075855039.

Elektronické zdroje

Alessandro Vitti. *About* [online]. Reggio Emilia, 2016 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://alessandrovitti.com/about-chi-sono/>

Amazon.com. In: *I Medici: La saga completa (Italian Edition) Kindle Edition* [online]. Seattle, 2022 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: https://www.amazon.com/I-Medici-saga-completa-Italian-ebook/dp/B07H45DVCY/ref=cm_cr_arp_d_product_top?ie=UTF8

Amazon.com. In: *I Medici: La saga completa* [online]. Seattle, 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.amazon.com/I-Medici-saga-completa-Italian-ebook/dp/B07H45DVCY/ref=cm_cr_arp_d_product_top?ie=UTF8

Amazon.it. In: *I Medici. La saga completa Recensioni clienti* [online]. Milano, 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.amazon.it/Medici-saga-completa-Matteo-Strukul-ebook/product-reviews/B07H45DVCY>

Big Light. *Medici: Masters of Florence* [online]. Londýn, 2022 [cit. 2022-04-11]. Dostupné z: <https://www.biglight.com/work/medici-masters-of-florence/>

Casanova Opera Pop. In: *CON I TEATRI DI NUOVO AL 100% DI CAPIENZA SI PREPARA AL DEBUTTO CASANOVA OPERAPOP DI RED CANZIAN* [online]. 2021 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://casanovaoperapop.it/con-i-teatri-di-nuovo-al-100-di-capienza-si-prepara-al-debutto-casanova-operapop-di-red-canzian/>

Corriere delle Alpi. In: *Ricerca* [online]. Roma [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://ricerca.gelocal.it/ricerca/corrierealpi?query=l&fromdate=2003-01-01&todate=2022-02-22&sortby=score&author=matteo+strukul&mode=all>

Encyclopædia Britannica. *Alessandro Manzoni* [online]. Chicago, 2022. [cit. 2022-05-03].
Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/I-promessi-sposi-novel-by-Manzoni>

Fondazione Per Leggere. In: *Il Premio Scerbanenco* [online]. Abbiategrasso, 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://catalogo.fondazioneperleggere.it/i-premi-letterari-in-biblioteca/il-premio-scerbanenco/>

Historical novel society. In: *About us* [online]. United Kingdom, 2022 [cit. 2022-04-15].
Dostupné z: <https://historicalnovelsociety.org/>

Historical Novel Society. In: *Medici: Ascendancy (Masters of Florence)* [online]. 2020 [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://historicalnovelsociety.org/reviews/medici-ascendancy-masters-of-florence/>

Il mattino di Padova. In: *Ricerca* [online]. Roma [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://ricerca.gelocal.it/ricerca/mattinopadova?query=l&view=mattinopadova&mode=all&fromdate=2003-01-01&todate=2022-02-22&author=matteo+strukul&sortby=score>

IMDb. In: *Giuliano de' Medici* [online]. 2022 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0032532/?ref_=fn_al_tt_1

IMDb. In: *Il mestiere delle armi* [online]. 2022 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0245276/?ref_=fn_al_tt_1

IMDb. In: *Lorenzino de' Medici* [online]. 2022 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0026648/?ref_=nv_sr_srsrg_0

IMDb. In: *Medicejové* [online]. 2022 [cit. 2022-04-11]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt5057130/>

IMDb. In: *Medici: Godfathers of the Renaissance* [online]. 2022 [cit. 2022-04-19].
Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0392433/>

IMDb. In: *Un amore di Pietro de' Medici* [online]. 2022 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0296506/>

Internet Bookshop Italia. In: *Libri di Matteo Strukul* [online]. Milano, 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.ibs.it/libri/autori/matteo-strukul>

Knihy Dobrovský. *Medicejští: Muž u moci: Hodnocení a recenze čtenářů* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/medicejsti-muz-u-moci-26529463>

Leonie Frieda. In: *About the Author* [online]. 2021 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: http://www.leoniefrieda.com/about_the_author.htm

LovelyBooks. *Buchreihe: Medici-Reihe: von Matteo Strukul* [online]. Stuttgart, 2022 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.lovelybooks.de/autor/Matteo-Strukul/reihe/Medici-Reihe-in-Reihenfolge-1401789005/>

Mangialibri. *I Medici – Un uomo al potere* [online]. Roma [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://www.mangialibri.com/i-medici-un-uomo-al-potere>

Newton Compton Editori. In: *I Medici: La saga completa* [online]. Roma, 2015 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.newtoncompton.com/libro/i-medici-la-saga-completa>

Newton Compton Editori. In: *Marcello Vannucci* [online]. Roma, 2015 [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.newtoncompton.com/autore/marcello-vannucci>

Newton Compton Editori. In: *Matteo Strukul* [online]. Roma, 2015 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.newtoncompton.com/autore/matteo-strukul>

Premio Bancarella. In: *Albo d'oro* [online]. Pontremoli: Premio Bancarella, 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://www.premiobancarella.it/site/?page_id=588

Solferino. *Matteo Strukul: Autore* [online]. Milano, 2018 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.solferinolibri.it/autori/matteo-strukul/>

Sugarpulp. In: *Home* [online]. Padova, 2021 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://sugarpulp.it/>

Sugarpulp. In: *Matteo Strukul* [online]. Padova, 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://sugarpulp.it/author/m-strukul/>

Sugarpulp. In: *Organico* [online]. Padova, 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://sugarpulp.it/chi-siamo/organico/>

Todos tus libros. *23 títulos para "Strukul Matteo"* [online]. 2021 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.todostuslibros.com/autor/strukul-matteo>

Treccani: Enciclopedia on line. In: *Bancarella, Premio* [online]. Roma, 2022 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.treccani.it/enciclopedia/premio-bancarella/>

Treccani: Enciclopedia on-line, *Noir* [online]. Roma, 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.treccani.it/enciclopedia/noir/>

Treccani: Enciclopedia on-line, *Pulp* [online]. Roma, 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.treccani.it/enciclopedia/pulp>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Soupis dosud vyšlých literárních děl Mattea Strukula 13